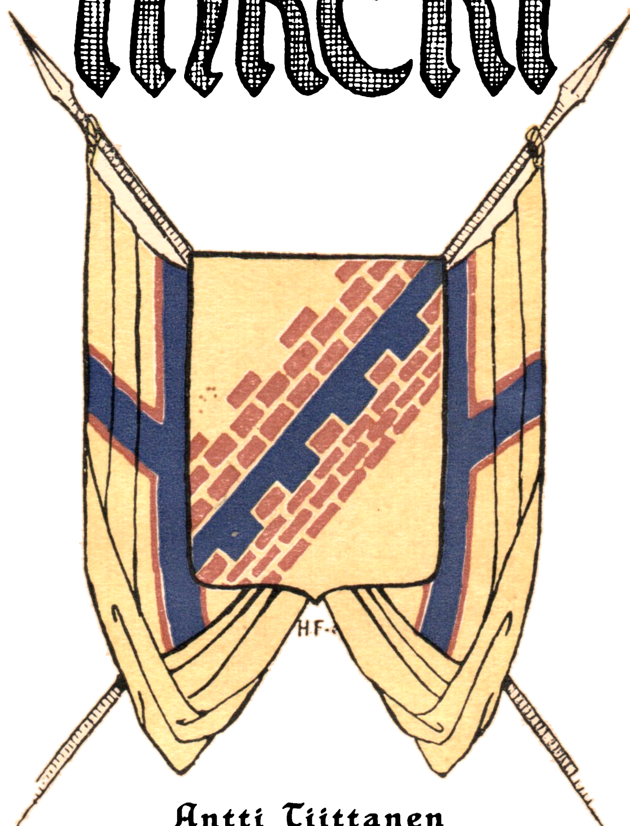
Kotikasvatusyhdistyksen Kotiopintokirja VI

INKERI

Antti Tiittanen

Helsingissä 1922
Kotikasvatusyhdistys r.y.

ANTTI TIITTANEN

INKERI

YLEISSILMÄYS

Et kuule, emo, minua . . .
Kalevala 36: 281

Kotikasvatusyhdistyksen kotiopintokirja VI

Toinen painos.

HELSINKI 1922
KOTIKASVATUSYHDISTYS r. y.

HELSINKI 1922
K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINO O.-Y.

Alkulause.

Kotikasvatusyhdistys on tänä vuonna samoin kuin jo aikaisempinakin vuosina julkaissut kotiopintokirjoja, jotka eivät ole käsitelleet kasvatuskysymyksiä. On nim. selvää, ettei nuorisoa tehdä paremmaksi pelkästään kasvatuksesta tai itsekasvatuksesta sille puhumalla, vaan antamalla sille askartelua, joka on omiaan joko suorastaan käytännöllisesti hyödyttämään sitä tai täyttämään sen ajatusmaailman kauniilla, kohottavalla, ja joka siten vahvistaa nuorison ihanteellista halua olla hyvän palveluksessa. Tällaiseksi nuorten luettavaksi on suunniteltu muutamia heimokirjoja, jotka kertovat hajallaan olevista Suomen suvun osista ja joista käsillä oleva kirjanen on ensimmäinen.

Kotikasvatusyhdistyksen harrastus heimoasioihin ei ole uutta. Suomessa on sangen monilla kodinpäivillä puhuttu Amerikan suomalaisista, inkeriläisistä, virolaisista, ja näytetty varjokuvia heidän elämästään. Onpa yhdistyksen toimesta ollut monesti puhujia Inkerinmaalla, vieläpä Virossakin, ja Kotikasvatusyhdistyksen antamasta sysäyksestä on meidän työmme tapaista liikettä saatu käyntiin myöskin Amerikan suomalaisten keskuudessa. On siis luonnollista jatkoa aikaisemmalle työllemme, että nyt julkaisemme kirjoja, jotka tarkemmin kuvailevat heimolaisiamme.

Käsilläolevassa kirjassa inkeriläinen mies esittää muutamin piirtein tärkeimpiä puolia inkeriläisten elämästä ja vaiheista ja kertoo heidän pimeään päättyvistä tulevaisuudentoiveistaan, joista oleellisimmat perustuvat Suomesta, sivistyneestä, hyvinvoivasta ja onnellisesta Suomesta saatavaan henkiseen sekä aineelliseen apuun.

Sekä tämä että myöhemmin julkaistavat heimokirjat liitetään kotiopintokirjoihimme. Luulemme niiden hyvin soveltuvan kansanopistojen ohjelmaan. Suosittelemme tätä kirjaa myöskin jatko-opetuksessa käytettäväksi, kirja on luullaksemme kyllin helppotajuinen sillekin ikäkaudelle. Lähempi tutustuminen heimolaisiimme, jotka elävät aivan toisenlaisissa ja monessa suhteessa vaikeammissa olosuhteissa kuin me täällä, opettaa nuoria ihmisiä panemaan arvoa sille hyvälle, mistä me kotoisissa oloissamme saamme nauttia. Ja ennen kaikkea: läheisissä suhteissa voimme olla vain siihen, jonka hyvin tunnemme. Heimolaisemme tarvitsevat tuntemustamme ja läheistä, myötätuntoista ja auttavaa vahvemman veljen kättä. Toivomme, että meidänkin vaatimattomat heimokirjamme olisivat apuna tässä tutustuttamisessa ja että niiden lukeminen saisi nuorisomme omistamaan suomalaisten veljiensä asian.

Helsingissä syyskuulla 1922.

Kotikasvatusyhdistys.

Esittely.

Suomen raja Karjalan kannaksella on piirtäytynyt aivan mielivaltaisesti.

Rajan takana jatkuu sama Karjalan kannas, rajan takana asuu sama suomalainen kansa. Niin on ollut ja jäänyt edelleen olemaan. Tällä hetkellä ei Suomessa kuitenkaan monikaan tiedä, että näin on asian laita, ei tiedä, että siellä rajan takana on vuosisadoin ollut ja on olemassa suomalainen Inkeri maineen ja kansoineen.

Inkeri!

Mistä mokoma nimi?

Onhan siinä kaunista sointua. Eikö tunnukin, että tämä sana itsessään on jo herkkä, paljonpuhuva ja sydämeenkäypä?

Niin tutkijat väittävät, että Inkerin nimi juontuisi ruotsalaisen Olavi Sylikuninkaan tyttären nimestä, Ingegerdistä. Tämä tytär meni naimisiin eräälle venäläiselle ruhtinaalle, ja silloinen Inkerin alue tuli hänelle huomenlahjaksi. Mutta on niitäkin tutkijoita, jotka olettavat, että Inkeri-nimi polveutuu Inkereenjoesta, joka tämännimisenä on vuosisadat Nevajokeen virrannut. Eivätkö lienekin kuitenkin jälkimmäiset oikeassa, vaikka Inkerin kohtalo muistuttaakin huomenlahjan osaa. Niin on Inkeri kuin kodista vieraisiin viety morsian, viety ja unohdettu.

Inkerin kohtalossa on sitten vielä jotakin Kullervon kohtalon kovuudesta, ilmankos Inkerin kansa onkin Kalevalaan erikoisena osuutenaan Kullervolaulut laulanut ja siitäpä on sitä usein Kullervon kansaksi nimitetty.

Kovaa kokea, olla unohdettu, vähäisin voimin elämänsä puolesta ponnistella, vaalia kuin vaistomaisesti, ilman määrätietoisuutta omaa suomalaisuuttaan, — siinä Inkerin kansan osa kautta vuosisatain sekä kautta viimeisten vuosikymmenten. Ja vihdoin: kärsiä rajumyrskyn tapainen hävitys, joutua pilkkoiseen pimeään, puille paljaille, raunioille, joilta kaikki on uudestaan rakennettava, — siinä Inkerin viime vuosia ja nykyhetkeä.

Kunpa joku edes kuulisi, kunpa joku apuun joutuisi! huokaa Inkeri. Raja on luja, huuto on heikko. Mutta rajan takana on Inkeri, on kansa ja maa, jotka eivät tahdo orjuuteen taipua.

Inkerin tuntemukseen tahtoisi tämä vaatimaton kirjanen lukijaansa opastaa. Pieni on ollut käytettävissä oleva lähtehistö, vähäiset ovat olleet kirjoittajan edellytykset ja voimat, — sittenkin on täytynyt, koska Inkeri kutsuu, tällä kirjasella Inkerin puolesta esiintyä.

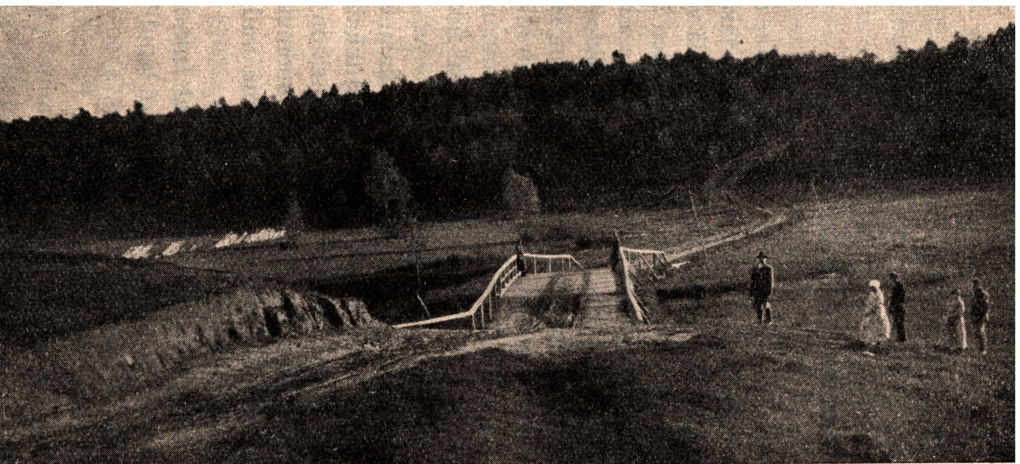
Sulimmat ja sydämellisimmät kiitoksensa pyytää tekijä tässä yhteydessä lausua johtaja Mikko Tirraselle kaikesta saadusta arvokkaasta avustuksesta.

Maantieteellinen silmäys.

Inkerinmaa ulottuu Suomen rajasta Viron rajaan, pitkin Suomenlahden rannikkoa. Nevajoki jakaa sen kahtia, Pohjois- ja Länsi-Inkeriksi, vaikka vielä voimme sitä osaa Inkerinmaasta, joka on tuolla puolen Nevan, mainitsemamme maa-alueen keskipaikoilla, nimittää myös Keski-Inkeriksi. Nevajoen suulla on inkeriläisellä alueella, Pietarin kaupunki, ja sen takia on Inkerinmaakin venäläisen hallinnollisen jaon mukaan kuulunut Pietarin lääniin, muodostaen sen pohjoisimman osan, laajuudeltaan n. 15,000 km^2. Pietari kasvoi miljoonakaupungiksi ja Inkeri jäi niin varjoon, että venäläiset tuskin tiesivät Inkerinmaan olemassaolostakaan eivätkä tahtoneet tietää, että Pietarin läänin asukkaista on n. 150,000 suomalaista, että Pietarin läänissä on kuntia ja kihlakuntia, joita voidaan nimittää suomalaisiksi.

Itse Inkerinmaan alue on vuosisatain vaihtuessa ollut monenlaisten vaiheiden alaisena.

Kohta 1000-luvun jälkeen kuuluivat Inkerinmaahan vain Inkereenjoen seudut. Keskiajan lopulla se lähenteli nykyisiä ääriään, tultiin aikoihin, 1700-luvulla, jolloin siihen laskettiin kuuluvaksi koko Pietarin lääni, kunnes nykyjään Inkerinmaasta puhuessamme pidämme silmällä aluetta, joka ulottuu Suomen rajasta Nevajoen yli länteen Suomenlahden rannikkoa pitkin Narva-

Suomen ja Inkerin raja Kirjasalon kohdalla.

Kuten näkyy, on rajajoki sangen vähäinen. Taustalla Kirjasaloa.

jokeen ja itäänpäin Laatokan rannikkoa pitkin Lavajokeen asti. Eteläinen raja on vaikeammin määriteltävissä: se kulkee ensin Laukaanjokea ja sitten pitkin soita ja alankoja kohti koillista ja itää, Lavajokeen.

Inkerin sisämaa on alankoa, luonnonhistoriallisesti lähisukuista Virolle ja Karjalan kannakselle. Inkerin rannikko taas on matalikkoista. Tasaista rantamaa jatkuu aina 30 km. pituudelle sisämaahan. Alavinta osaa ovat Suomenlahden rantamat, Nevajoen laakso ja Laatokan rantama. Lähimmällä Suomenlahtea on harjanteita Oranienbaumissa, Pietarhovissa ja Parkalassa. Harjannemaata on sitten sisemmällä myös Hatsinan ja Jaaman välillä, eritoten ovat kuulut Pulkovan, Tuutarin ja Kaprion mäet ja Karjalan kannaksen puolella Lempaalan, Toksovan ja Kelton mäet.

Vaikka Inkeri onkin vesirikas maa, niin ei siellä järvistä maisemaa tapaa yhtä usein kuin Suomessa. Rannikkoa on Inkerillä pitkälti: kolmattasataa kilometriä Suomenlahden rantaa ja likipitäin sata kilometriä Laatokan rantaa. Ja jokia on Inkerissä paljon. Tärkein ja mahtavin on Nevajoki, johon laskee useita lisäjokia, joista mainittakoon Inkere vasemmalta ja Ohta oikealta. Viron rajajokena on Narvajoki, joka on kansallisena rajana ja entisenä maakuntarajana; nykyinen Viron raja kulkee jonkunverran idempänä. Kautta Länsi-Inkerin virtaa Laukaanjoki. Suomenlahteen laskee useita pikkujokia ja Laatokkaan 2, Lavaoja ja Nasia.

Länsi-Inkerissä on useampia pieniä järviä, paikotellen tapaa siellä oikein soista järvialuetta, mutta aitosuomalaisia järvikomeudessaan ovat Pohjois-Inkerissä Toksovan ja Lempaalan tienoot. Nämä seudut sinisine

Lempaalainen talo.

selkineen ja salmineen ovat Inkerin muuten yksitoikkoisen luonnon loisteliaimpia.

Inkerin maaperä ja vuorilaatu ovat ylimalkaan samaa mitä Suomen Karjalan kannaksen ja Viron. Maaperä on jääkautista merenpohjaa. Tulvakerrostuma lepää alankojen yllä, se on hiekkaa ja savea, Länsi-Inkerin irtonaiset kivilohkareet suurenevat Pohjois-Inkeriin tultaessa. Kivilaji on graniittia, mutta kiinteätä vuoriperää ei ole missään näkyvissä. Länsi-Inkerin ylängöllä tapaamme myös kalkkikivikerrostumia. Kulkija, joka siirtyy syvemmälle Venäjälle, voinee vähitellen Inkerin alueelta erottuaan havaita, että kansallisuuden vaihduttua, on luontokin vaihtunut. Suomalainen leima on karissut luonnosta, tyypillisen venäläisiksi käyvät maisemat vasta Inkerin rajain ulkopuolella.

Inkerin kesät ovat lämpimämmät laadultaan kuin Suomen. Talvien pakkaset eivät kylmene niin pitkälle, eikä niitä riitä moniksi päiviksi. Meri tuoreuttaa ilmanalan, äkillisesti vaihtautuu Inkerissä kylmä lämpöiseksi, pouta sateeksi. Mutta kesäisin on yötöntä aikaa

Lempaalan kirkko.

Lempaalan pappila.

niinkuin Suomessakin, talvisin on pakkasta ja lunta niinkuin Suomessakin.

Inkeri on yleensä viljavampaa kuin Suomi, kasvillisuus rehevämpää, maa elättävämpää. Metsää on vähemmän kuin Suomessa, se on hennompaa kuin Suomessa, mutta kautta Inkerin on vielä havumetsää runsaasti. Onpa Keski-Inkerissä vielä viime vuosiin säilynyt keisarillista, pyhitettyä metsäaluetta. Samat lehtipuut viheriöivät Inkerin kunnailla kuin Suomenkin, samat kotikoivut, -pihlajat, -lepät ja -pajut. On tammiakin, on vaahteria ja pähkinäpalteita mansikkaahojen laitamilla.

Yksitoikkoisuus ja karuus, järvettömyys ja auhtous ovat kyllä ominaisia Inkerin luonnolle, mutta anteliasta ja viihtyisää se sittenkin on.

Historiallisia vaiheita.

Suomalainen heimo on Inkerinmaata asuttanut jo historiantakaisista ajoista asti. Tämän otaksuman vahvistavat todeksi niin kivikauden aikuiset löydöt kuin myöhemmistä ajoista kertovat hautuumaat, joita Inkerin alueella on niin runsaasti, että eräs Inkerin vaiheiden esittäjä lausuu: »Harvassa maassa lienee todella niin paljon hautoja kuin Inkerissä». Nämä löydöt ja haudat kertovat meille Inkerin varhaisimmista vaiheista. Ne kertovat, että suomalaista heimoa on Inkerissä asunut jo kivikaudella ja vielä enemmän rautakaudella. Ne kertovat, että oli aika — v. 600—800 korvilla — jolloin kantasuomalainen asutus ulottui Väinä-

joelta ja Peipusjärveltä Novgorodiin ja Olhavalle, Laatokan taakse, itään Äänisjärvestä, Vienan mereen saakka ja kautta etelä- ja keski-Suomen. Se oli suurta Suomea hämärässä menneisyydessä, Suomen heimojen yhteistä eloa valtavammilla ja laveammilla asuma-alueilla. Mutta siinä oli myös näiden heimojen heikkous, etteivät ne jaksaneet lujasti koossa pysyä, vaan hajaantuivat ja vieraisiin heimoihin hukkuivat.

Vanhin Inkeriä asuttanut suomalainen heimo on vatjalaiset. Vielä Venäjän vallan syntyessä heidän asuma-alueensa ulottui Narvajoelta Novgorodiin. Nyt on heitä jäljellä tuhatkunta henkeä, eikä häviäminen sukupuuttoon liene vältettävissä. Novgorodin vallan alaisina he muodostivat n.k. Vatjalaisen viidennyksen, johon sittemmin Länsi-Inkerin lisäksi liitettiin myös koko Inkeri ja Käkisalmen lääni. Vatjalaisten valta kesti muutaman vuosisadan, jotka olivat vainon, veren, sotien ja katojen aikoja.

Toistakin Inkerin vanhinta heimopolvea on vielä olemassa. Inkerissä on vielä viime vuosiin elänyt n. 16,000—18,000 inkerikkoa. He ovat Inkerin alkuperäisintä suomalaisväestöä. Näiden vaiheista tutkijoilla on tietoja aina 1000-luvulta lähtien. Sotaa ja kauppaa he vuoroin kävivät, kunnes 1200-luvulla joutuivat Novgorodin vallan alaisuuteen. Näiltä Novgorodin ajoilta ovat Inkerin useimmat linnatkin peräisin, kuten Narva v. 1223, Kaprio v. 1279, Pähkinälinna v. 1323, Jaama v. 1384 ja Iivananlinna v. 1492. Näitä linnoja tarvitsivatkin novgorodilaiset turvatakseen hyvän veroalueensa Saksan ritarien ja Ruotsin alituista uhkaa vastaan. Antoivatpa novgorodilaiset Inkerin alueita parikin kertaa Liettuan ja Puolan huostaan läänityksinä.

Puolalta vei kuitenkin läänityksen — ennen kuin se ehti Puolan haltuunkaan — Moskova.

Samat Novgorodin päivät ne panivat alun Inkerin venäläistyttämiselle. Inkeriin tulvi venäläisiä, nämä perustelivat kauppaloita, kirkko anasteli maita, alkoi muodostua venäläisiä suurtiloja, venäläisyys imeytyi Inkerin maaperään.

Moskovan valta, v. 1500 tienoilla, toi vielä suuremman kansallisuussorron. Nyt alettiin Inkeriä kansoittaa venäläisillä siirtolaisilla oikein hallitsijan käskystä, ja vihdoin tsaari suvaitsi langettaa Inkerin maaorjuuteen kuten muunkin Venäjän. Ja maaorjuuden mukana tuotiin kreikkalaiskatolinen uskonto, jota alettiin väkipakoin Inkeriin juurruttaa. Pyhäköt poltettiin, uskonmuistot tuhottiin, vesivaleiluin käännytettiin pakanoita Venäjän uskoon ja henkeen.

Vuosi 1581 tulee kuitenkin eräänlaiseksi käännevuodeksi Inkerin vaiheissa. Silloin valloittaa Ruotsi Inkerin linnat ja käy sotaa Venäjää vastaan. Stolbovan rauhassa v. 1617 joutuu Inkerin alue Ruotsille. Ei Ruotsikaan liioin Inkerin kansallisuuskoskemattomuutta kunnioita. Se tahtoo vastapainoksi Venäjän uhkalle, asuttaa maan luterilaisella väestöllä, jolloin sinne, joko hallituksen toimesta tai parempien toimeentulomahdollisuuksien toivossa siirtyi Suomesta talonpoikaista väkeä, sijoittaa sinne saksalaisia suurtilallisia, luoda maanviljelysmaita jälkeen sodan hävitysvuosien. Samoin tahtoi Ruotsi perinjuurin kitkeä pois kreikkalaiskatolisen opin maasta ja luterilaistuttaa sen uskonnon. Veroja kiskottiin mielivaltaisesti. Ihmekö sitten, jos Inkerin asutus väheni vähenemistään, väestö alkoi karkailla Venäjälle ja viranomaiset olivat voimattomat

tätä karkulaisuutta estämään. Näin Inkeristä poissiirtyneen väestön jälkeläisiä elää vielä nytkin Tverin läänissä.

Inkeri autioitui.

Mutta samoihin aikoihin ja vähää myöhemmin alkoi Suomesta käsin siirtyä kansaa Inkeriin. Nämä olivat äyrämöisiä ja savakoita, heistä pääasiallisesti polveutuu Inkerin nykyinen suomalainen valtaheimo, jota Inkerissä on lähes 150,000 henkeä. 1600-luvulla oli Inkeri läänitetty ruotsalaiselle ja saksalaiselle aatelistolle ja Suomesta puuhattiin siirtolaisia noita tiloja viljelemään. Koeteltiinpa Inkeriin saada asukkaita karkoittamalla lainrikkojia Suomesta sinne. Niin kasvoikin Inkerin väkiluku 1600-luvulla kaksinkertaiseksi, samalla kun se tuli jälleen aivan suomalaisen kansan asuttamaksi seuduksi.

Tältä Ruotsin vallan vuosisadalta on lähtöisin Inkerin luterilainen kirkko suomalaisine seurakuntineen, tältä luterilaisen uskon juurtuminen Inkerin kansaan, uskon, jolla on Inkerin suomalaisen kansallisuuden pelastamisessa suuret ansionsa, uskon, joka on kiinteämmin pitänyt Inkeriä länsimaisen kulttuuripiirin vaikutuksen alaisena synkimpinäkin venäläisen vallan sortoaikoina, uskon, joka on käynyt Inkerin kansalle niin rakkaaksi ja luovuttamattomaksi.

V 1700 oli Ruotsin lyhytikäinen valtakausi lopussa. Venäläiset sotajoukot valtasivat Inkerin. Tuli taas pimeitä aikoja, tulivat Pietari Suuren päivät.

V. 1703 perusti Pietari Suuri Nevajoen suulle Nevanlinnan ja määräsi samalle paikalle perustettavaksi valtakuntansa pääkaupungin, Pietarin. Suomalaiset kädet laskivat Pietarin perustusta, suomalaista

kansaa sortui Nevan suohon tätä suur-Venäjän pääkaupunkia rakennettaessa.

Tuli taas venäläistä kansoitusta, tuli maaorjuus uudelleen. Alussa nimitti Pietari Suuri vielä valtakuntansa yhden osan Inkerinmaaksi, mutta ennenpitkää se liitettiin Pietarin lääniin.

Maaorjuuden aikain ankeus, synkkyys ja kärsimykset ovat sanoinkuvaamattomat. Herran orja oli inkeriläinen tällöin, hovin työssä hän kävi jo varhaisesta lapsuudesta asti. Raippa ja tyrmä olivat orjan kauhuina, äidit saivat imettää hovin koiria, vanhukset saivat levätä ruoskittavina verisillä piinapenkeillä. Raskaat vaimot vapautettiin verotyöstä vasta raskautensa viime päiviksi ja muutamaksi viikoksi jälkeen synnytyksen. Rippikouluajaksi piti nuorukaisen saada sijamies hovin työhön, morsiamesta piti maksaa raskaat lunnaat päivätöin sekä rahoin hoviherralle. Usein hovirakennuksen ohi kulkiessa täytyi orjain paljastaa pää, voutien edessä piti polvillaan kompuroida. Orjat olivat täydellisesti herrain ja voutien mielivallan alaisia. Kun talonpojat kävivät aika-ajoittain tyytymättömiksi ja uskaltautuivat puhumaan jotakin vapautuksestaan, viittasivat hoviherrat vierivään virtaan ja sanoivat: »Silloin tulee vapaus, kun tuo joki alkaa virrata päinvastaiseen suuntaan.» Suomalainen runonkerääjä kertoo Inkeri-vaikutelmistaan: »Kaikkihan täällä on herran, sekä ihmiset, että metsän elävät.» Monet kerrat yrittivät talonpojat saattaa valituksiaan keisarin tietoon, mutta orjavaltuutettujen ei onnistunut päästä keisarin luokse, vaan joutuivat raippapenkille. Inkeriläisiä lähti pakoretkille aina Siperian perukoille asti. Karkoittamista Siperiaan ei pelätty, pelättiin vuosikymmenin kestävää sotapalve-

Entisiä maaorjia vapautuksen muistojuhlassa.

lusta. Pelättiin kuin kuolemaa, sillä koko miehen ikä kului siihen. Sotamieheksi otto riippui herrain ja voutien mielivallasta.

Maanviljelys ei päässyt edistymään. Eihän talonpoika joutanut maatilkkuansa raatamaan ja jokavuotiset maanjaot tekivät hallaa niidenkin maaripekkeiden hoitamiselle, joita oli talonpoikain hoteissa.

Henkinen elämä painautui samaan uomaan kuin muuallakin Venäjällä. Ei ollut suomenkielistä kirjallisuutta ja sanomalehtiä, ei tiedetty mitään muun maailman elämästä. Rajamuuri oli nostettu Suomen ja Inkerin välille, Inkeri oli tuomittu kitumaan henkisessä kurjuudessa muun Venäjän kanssa. Vain papisto, mikäli se alkoi suomalaistua, sai sielunhoidon ohella vaalia inkeriläisten suomalaiskansallisuutta.

Mutta vaikkei virtain juoksu muuttunut, valkeni Inkerille sittenkin vapauden päivä. Tuli v. 1861 ja sinä vuonna antoi keisari Aleksanteri toinen talonpoikain vapautusmanifestin.

Hallinnollinen kehitys.

Vaikka vapautusmanifesti ei tuokaan mitään äkkikäännettä Inkerin oloihin, niin on sen vaikutus sittenkin valtava ja suurimerkityksellinen.

Novgorodin vallan alainen Inkeri oli hallinnollisesti jaettu pogosteihin, hallinnollisiin kirkkopitäjiin. Sitten tulivat piirikunnat (ujesdit) ja kukin piirikunta jaettiin pieniin pogosteihin. Piirikunnilla olivat maaherrat ja virkamiehet, kunnilla taas jonkinlainen itsehallintonsa. Ruotsin valta säilytti läänijaon, mutta toi lisäksi kirkollisia seurakuntia, kunnes 1700-luvulla tuli uusi venäläinen kunnallinen jako.

Maaorjuuden aikana oli Inkerissä sekä valtion s.o. keisarillisen hovin että yksityisten aatelisherrain talonpoikia. Keisarillisen hovin talonpojille oli maaorjuuden aikana järjestetty oma kunnallishallintonsa ja tämä otettiin maaorjuuden lakattua Inkerin kunnallishallinnon perustaksi.

Saman aatelisherran orjista muodostettiin kyläkunta (mir). Tällaiselle kyläkunnalle luovutettiin n. neljä hehtaaria jokaista miespuolista asukasta kohti hovien maata, jonka hinta oli maksettava 50 vuoden kuluessa. Maa oli kyläkunnan yhteistä omaisuutta, kyläkunta vastasi sen verojen suorituksesta. Kyläkunta valitsi itselleen kylänvanhimman (staarostan) kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tällä staarostalla oli ensi vuosikymmeninä suuria rangaistusoikeuksia, hän sai tuomita raipparangaistusta, riistää maapalstoja. Myöhemmin siirtyi tämä oikeus kunnallisoikeudelle ja maapäällikölle.

Useammat kylät muodostivat yhdessä kunnan (volostin), kuuluen tällaiseen kuntaan aina 5—30

kyläkuntaa ja väkiluvun vaihdellessa kunnissa 2,000—10,000.

Itse kunnallishallinto perustui itsehallintoperiaatteelle. Kunnankokouksissa olivat äänioikeutettuja kunnantuomarit, kyläkuntien vanhimmat, ja kymmenysmiehet (mies jokaiselta 10 talolta). Tämä kunnankokous valitsi kunnanvanhimman (starssinan), kunnantuomarit, laati kulunkiarviot, käsitteli teiden rakentamista koskevat asiat ja myöhemmin kouluasioitakin.

Kunnanvanhimman mahti oli suuri. Tähän virkaan voitiinkin valita vain nuhteettoman maineen omaava talonpoika. Hänen valtakautensa oli kolme vuotta.

Kunnanvanhimman apurina ja usein varsinaisena kunnan asiain hoitajana toimi kunnankirjuri.

Kunnallinen oikeus oli kokoonpantu neljästä talonpoikaistuomarista, jotka kyläkunnat valitsivat. Oikeuden kirjurina toimi kunnankirjuri. Se voi tuomita vankeutta, sakkoja, jopa raippakuritustakin aikaisemmilla ajoilla.

Kunnallishallituksen vaatimat kulut suoritti talonpoikaisto veroina.

Aleksanteri kolmannen aikoina saivat maapäälliköt, jotka hallitus nimitti aatelisherroista tai upseeristosta, tavattoman suuria valtuuksia. Heille myönnettiin oikeus vahvistaa tai jättää vahvistamatta virkaansa kuntain kokousten valitsemat kunnan- ja kylänvanhimmat ja tuomarit ja heille siirrettiin ratkaisuvalta monissa tärkeissä asioissa. Näin supistuivat vähiin itsehallintovapaudet, joiden turvin Inkerin kansa kuitenkin löysi itsellensä kehittymismahdollisuuksia.

Näin tultiin Venäjän v. 1917 vallankumoukseen.

Tällöin julkaisi hallitus lain kunnallissemstvosta,

jonka mukaan, yleiseen, yhtäläiseen, välittömään ja salaiseen äänioikeuteen pohjaten, kunnallisten olojen piti järjestyä kansanvaltaiselle ja kansallisesti vapaalle pohjalle. Tämä järjestelmä ei ennättänyt kunnolleen voimaan astua, Inkeri ei ennättänyt kunnolleen huoahtaa sen tuottamasta helpotuksesta, kun tuli neuvostovallankumous, joka täydellisesti mullisti Inkerin olot, teki Inkeristä sorron ja hirmuvallan temmellysalueen.

Inkerin suomalaisten lukumäärä.

1850-luvulta on meillä tarkkoja tietoja Inkerin väkilukusuhteista. Näiden mukaan asui Inkerinmaalla tällöin n. 100,000 suomalaisheimoista asukasta ja näistä oli evankelis-luterilaista uskontoa tunnustavia n. 80,000. V. 1900 tienoilla oli tämän suomalaisen väestön lukumäärä n. 150,000.

Paria vuotta ennen Venäjän vallankumousta kuului Inkerinmaan luterilaisiin seurakuntiin n. 125,000 jäsentä.

Ottamalla huomioon virolaisen kansanaineksen, joka asusti Inkerinmaalla ja Suomesta Inkeriin siirtyneet Suomen kansalaiset, voimme todeta suomalaisheimoista kansaa Inkerissä Venäjän vallankumouksen vuosina olleen likipitäin 200,000.

Pahimpina venäläistyttäjinä, kansallisen tuhoutumisen tuojina ovat Inkerin kansan keskuudessa olleet kreikkalaiskatolinen kirkko ja venäläinen koulu. Tuo kirkko hukutti helmaansa inkerikot ja vatjalaiset, siinä on suurin kansallinen vaara Inkerille piillyt. Suomalaisille alueille tuotiin pakkotoimenpitein venäläistä asutusta. Muodostui venäläisiä kyliä. Näiden väkiluku

alkoi kasvaa, näiden uskoa ja elintapoja alettiin suomalaiselle väestölle tyrkyttää. Mutta olkoon tässä yhteydessä mainittu, että uskonnosta toiseen siirtymisen tultua sallituksi tsaarivallan viime vuosina, voitiin Inkerissä todeta vain siirtymistä kreikkalaiskatolisuudesta luterilaiseen uskoon.

Kun olemme tutustuneet siihen taisteluun, jota Inkerin suomalainen kansa kävi luterilaisen kirkkonsa ja oman koululaitoksensa turvissa, kansallisen olemassaolonsa puolesta, voimme vakuuttavasti havaita, että Inkerin suomalaisen väestön luku kulki nousua kohti, päin elämää eikä kuolemaa.

Inkerin luonne-, runo- ja tapaperintö.

On eroa hämäläisen ja karjalaisen luonnelaadulla. On erikoista heimoleimaa kumpaisillakin. Niin on myös inkeriläisillä. Inkeriläinen on paljon vilkkaampi, eloisampi ja vaihtelevampi luonteeltaan kuin länsisuomalainen. Onhan niitä, jotka väittävät, että inkeriläinen sentään jäisi näissä ominaisuuksissaan jäljelle Suomen karjalaisista, mutta mielisinpä vakuuttaa, että sen, joka on ollut tilaisuudessa läheltä tarkkaamaan inkeriläisten sekä karjalaisten elämää, on myönnettävä, että yllämainitut ominaisuudet ovat jokseenkin tasasuhteisesti havaittavissa molemmilla. Olisinpa valmis olettamaan, että mielen nopeaa ailahtelua, hersyvää herkkyyttä, ovelaa vilkkautta, on inkeriläisessä vielä enemmän kuin karjalaisessa.

Kansallinen vaateparsi säilyi Inkerissä vielä viime vuosikymmeniin. Oli helppo erottaa naisväestä, kuka

Markkova-Järvisaarelaisia naisia kansallispuvuissaan.

oli vatjalainen, inkerikko, äyrämöinen tai savakko, kun naiset kansallispuvuissaan kävivät. Keltto, Rääpyvä ja Markkova-Järvisaari kantoivat kauimmin kotiseutuisuusleimaa naispukuparressa. Rinnan vaatetusparren kanssa alkoi koti- ja käsiteollisuus kadota Inkeristä. Alettiin halveksia omatekoisia tamineita, tuli tulvimalla rihkamaa ja hetaletta Pietarista.

Herkimpiä vieraille vaikutteille olivat Inkerin heimohaarautumista vatjalaiset. Samaa voidaan sanoa savakoista. Sitkeämpiä ja vierovampia, venäläisyyttä kaihtavampia olivat inkerikot ja äyrämöiset. Rikkain runoaarre on saatu inkerikoilta, paljon laihempi oli runosaalis vatjalaisilta.

Annamme Inkerin kansanrunousaarteeseen koskettaessamme sananvuoron suomalaiselle Inkerin-tutkijalle, tohtori V Salmiselle, joka kertoo:

»Inkeri on ollut kansatieteen tutkijalle ja etenkin

kansanrunouden kerääjälle oikea aarreaitta. Siellä on säilynyt viime vuosikymmeniin saakka paljon vanhaa suomalaista kulttuuria, kuten jo puvuston suhteen huomaa. Samaten on tapojen ja taikojen laita. Etenkin juhlamenot ovat hyvin meidän päiviimme asti säilyneet.

Inkerissä on saatu talteen niin rikkaat kokoelmat, että jos sellainen runous tavattaisiin muulla Europan kielellä, niin olisi se tutkijain ja runouden harrastajain yleisenä huomion ja ihailun esineenä. Kaikista koko Suomen ja Karjalan kielten alueilta talteen saaduista vanhoista kertovaisista ja tunnelmarunoista on runsas neljäs osa n. 12,000 toisintoa tästä pienestä maanäärestä. Lyyrillistä vanhaa runoutta on täältä saatu muistiin kirjoitetuksi runsaammin kuin koko muulta suomalaiselta alueelta yhteensä.»

Inkerissä on ollut runolaulajia, jotka ovat muistissaan säilytelleet suuria määriä kirkkaita ja ihania säkeitä. Inkeristä ovat Kullervon runot lähtöisin. Inkerin itkuvirret, jotka kaunistivat ja herkistyttivät pitotunnelmat, ovat tutkijain mielestä kirkkaampia kuin Karjalan. Inkeri lauloi harmaista arkipäivistään, lauloi valottomasta orjuudestaan, lauloi kansallisen runoutensa mahdista. On kuin kärsimys olisi kirkastanut Inkerin kansan runon niin kirkkaaksi, on kuin se olisi runoonsa purkanut kaiken kauniimpansa, on kuin koettelemukset olisivat hioneet sen loistamaan kuin jalokiven, tai kimmeltämään kuin kyynelen. Kärsimys ja tuska on usein laulun lähteenä ollut, mutta sitä kauniimmaksi, väriloistoiseksi kuin taivaankaari, on siitä runo saanut.

Edellä mainitsemamme suomalainen tutkija toteaakin puhuessaan Suomen ja Inkerin kansanrunou-

Inkeriläisiä nuoria miehiä pyhänvietossa.

desta, että »näemme saman ilmiön kuin Kreikassa. Homeron laulut kehkeytyivät kukkaansa Vähässä Aasiassa eivätkä itse Kreikassa».

Runo-omainen herkkyys ja sydämellisyys, hartaus ja laulurakkaus on säilynyt Inkerin kansassa nykypäiviin. Eihän tarvitse kuvitella, että kansan arkinen elämä olisi ollut mitään erikoisen viehättävää. Ei. Paljon oli siinä raakaa ja alhaista, paljon pimeyttä ja orjanomaista, mutta kuitenkin on todettava, että siinä toisaalta oli paljon kaunistakin. Olivat perintätapaiset perheolot, helposti innostuva mieli, taikain ja mahtien palvonta, mutta myös harras uskonnollisuus. Viimemainittu seikka ansaitsee erikoisen huomion. Inkerin kansa kunnioitti kirkkoaan ja uskontoaan vilpittömällä

hartaudella, kansan moraalinen taso oli, sivistystasoon verrattuna, tavattoman korkealla.

Vielä sananen muutamista ennakkoluuloista, jotka näyttävät olevan Suomessa Inkeriin nähden vallalla. Ollaan taipuvaisia uskomaan, että Inkerin kansa olisi ollut halutonta työhön, pyrkinyt helpolla elämään. Tämä on osittain kyllä tottakin. Pietarin läheisyys toi uudet, helpommat ansiomahdollisuudet, se houkutti miehiä rahaa ansaitsemaan ja maata matkaamaan. Mutta eikö se toisaalta myös tehnyt miehiä yritteliäiksi ja tarmokkaiksi ja alotekykyisiksi? Eikö toisaalta inkeriläinen nainen ollut oikea raatajan ja uurastajan perikuva? Ei, kyllä Inkerissä työtä tanattiin ja sitkeyttä riitti. Puhtausvaisto ja järjestyshalu oli inkeriläisillä paljon korkeammalla kuin venäläisillä, niin paljon kuin useammat inkeriläiset kylät, kahden puolen tietä rakennettuine taloineen muistuttivatkin ulkoasultaan venäläisiä kyliä.

Yleinen on sitten Suomessa ainakin sellainen käsitys, että Inkerin kieltä(!) on vaikea suomalaisen ymmärtää, että se on vähintään yhtä vaikeatajuista kuin viron kieli. Tämmöisiä käsitteitä omaavan suomalaisen olisi jo aika hävetä. On jo aika tietää, että melkein koko inkeriläinen kansanaines puhuu yhtä puhdasta suomea kuin konsanaan Suomen puoleisen Karjalan asukas puhekielessään käyttää. Inkeriläiset ovat suomalaisia ja puhuvat suomea!

Näinä viimeisinä vapaustaistelun vuosina on kaivautunut esille vuosisatain kätköistä Inkerin vaakuna. Poikki vaakunan, oikeasta yläkulmasta vinoon vasempaan alakulmaan sininen leveä viiva, sen molemmin puolin punaista tiiliristikkoista laitamaa, ylä- ja alakul-

Lippuryhmä.

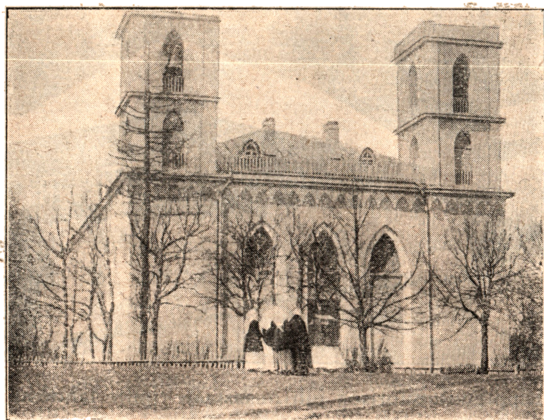
Inkeriläinen sotilasryhmä kansallisine lippuineen.

mat keltaiset. Värien kieli tässä vaakunassa kertoo Nevajoen sinisestä uomasta, jota kaartaa punainen Inkerin suojelusmuuri, keltaiset aukeamat kuvaavat Inkerin viljapeltoja.

Tämä vaakuna on Ruotsin vallan aikuinen, Kaarle XII. päiviltä lähtöisin. Se on muistomerkki niiltä ajoilta, jolloin Inkeriin siirtyi se suomalainen kansanaines, joka muodostaa Inkerin nykyisen valtaväestön, joka on samaa Suomen kansaa, kuin Suomen niemelläkin asuva ja jolla ovat samat menneet muistot.

Samoin on Inkeri nostanut hulmuamaan maakuntaväreihin sommitellun lippunsa. Se on ristilippu, niinkuin muidenkin Pohjolan kansain. Keskellä sininen risti, ristissä kapeat punaiset laitamat, kulmaneliöt keltaiset.

Inkerillä on omaperäinen kansankulttuurinsa, kaunis ja rikas kansanrunoutensa, omat supisuomalaisetkansantapansa, sama luterilainen uskonto kuin Suomessakin. Se ei ole merien takana, vain rajan takana se on, — mutta se on suomalainen.

Tuutarin kirkko.

Inkerin luterilainen kirkko.

Olemme jo huomauttaneet siitä merkityksestä, joka luterilaisella kirkolla on ollut Inkerin suomalaisen kansallisuuden pelastajana.

Tämä kirkko on johdattanut Inkerin kansan pois venäläisyyden vaikutuspiiristä, se siinä on alunpitäen voimakkaammin kansallista henkeä, suomalaisuutta, ylläpitänyt.

1600-luvulla, jolloin luterilainen kirkko sai jalansijan Inkerissä, oli siellä kymmenittäin venäläisiä kirkkoja ja seurakuntia. Vaikka luterilainen kirkko tuli Ruotsin vallan toimesta ja pakkotoimenpitein, niin alkoi se kohta osottaa suurta elinvoimaisuutta. Muodostui yhä uusia seurakuntia.

Ja kohta ensimmäisinä vuosikymmeninä tuli kirkko ainoaksi tekijäksi kansallisessa sivistyselämässä, sen pii-

Rippikoulunuorisoa juhla-asussaan ripille lähdössä.

rissä alkoi kansallinen erikoiselämä havaittavimmin ilmetä.

Lukutaidon sai Inkerin kansa kylälukujen, pyhäkoulujen ja rippikoulujen kautta tuolta kirkolta. Luterilainen kirkko sen istutti ja sitä ylläpiti pimeimpinä ja varhaisimpina aikoina.

Taloudelliseen elämäänkin sai kansa herätteitä kirkoltaan, sen apuneuvoin se alkoi vaurastua ja kohota korkeammalle tässä suhteessa kuin venäläinen naapurinsa.

Kirkon taholta pantiin alulle Kolppanan seminaarin perustamispuuha, seurakunnat ylläpitivät vanhimpia aitosuomalaisia kansakouluja ja perustelivat kirkkokouluja. Inkerinkin seurakunnat kannattivat apukassaa, joka toimi Venäjän luterilaisten seurakuntain piirissä. Tämä apukassa avusti vähävaraisempia seurakuntia pappien palkkaamisessa ja tuki Kolppanan seminaaria. Kirkon alotteesta avustivat seurakunnat kolehdeillaan ja lahjoituksillaan tuota samaa oppilaitosta.

Samoin ylläpitivät seurakunnat Lempaalan kuuromykkäinkoulua. Omien rajojensa sisäpuolelle ne perustelivat vaivaistaloja ja lainakirjastoja. Viimemainittuja alettiin sirotella syrjäkyliinkin.

Kirkollisesti oli Inkeri jaettu kolmeen rovastikuntaan Lyyssin, Itä-Inkerin ja Länsi-Inkerin rovastikuntiin. Lyyssin rovastikuntaan kuuluivat Valkeasaaren, Lempaalan, Vuole-Miikkulaisten, Toksovan, Kelton, Rääpyvän, Markkovan ja Järvisaaren seurakunnat; Itä-Inkerin rovastikuntaan Venjoen, Liissilän, Inkeren, Tuutarin, Hietamäen, Skuoritsan, Ropsun, Tyrön ja Serepetan seurakunnat ja Länsi-Inkerin rovastikuntaan Koprinan, Pankkovan, Kolppanan, Kupanitsan, Moloskovitsan, Kattilan, Soikkolan, Novasolkan, Kaprion, Narvusin ja Narvan seurakunnat. Yhteensä siis 28 luterilaista seurakuntaa. Aivan myöhäisimpinä aikoina muodostui muutamille kappeliseurakuntia, ja seurakuntain luku nousi näin ollen oikeastaan yli 30.

Inkerin seurakuntain papisto oli viimeisinä vuosikymmeninä valtavalta osaltaan Suomesta syntyisin, Helsingin yliopistossa tehtäväänsä valmistunut. Tämä papisto voi todistaa, kuinka likelle se pääsi Inkerin kansan suomalaista olemusta, kuinka läheinen ja lämmin oli kaitsijain ja seurakuntain välinen suhde, kuinka kallis oli luterilainen kirkko Inkerin kansalle.

Kansallisen valveutumisen aika.

V 1861 vapautui Inkeri maaorjuudesta.

Jo v. 1785 perustettiin Inkeriin ensimmäinen suomalainen kansakoulu. Perustaja oli perintöruhtinas Paavali Petrovits ja koulu oli Kolppanan kylässä, tar-

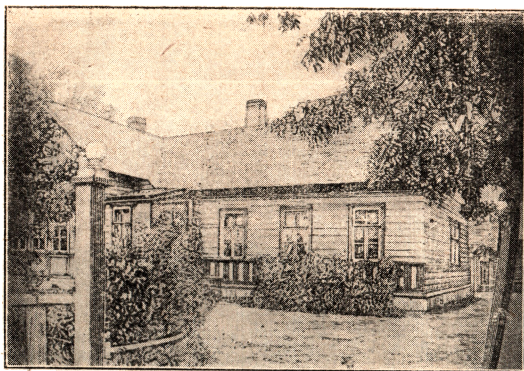
Inkeriläisiä naisia.

koitettu Hatsinan linnan suomalaisen palveluskunnan lapsille. Ensimmäinen inkeriläinen kansakoulunopettaja oli Pietari Raikkerus.

Tuota kansakoulua seurasi »sunnuntaikouluja» ja »lauantaikouluja», tuli laitoksia, jotka pääasiallisesti virsikirjan ja katekismuksen avuin laskivat perustusta Inkerin tulevalle koulutyölle.

Mutta 1860-luvulta voimme laskea alkavaksi Inkerin kansallisen valveutumisen kauden.

V. 1863, silloin kun ei Venäjällä ollut vielä ainuttakaan tällaista laitosta, perustettiin Inkeriin Kolppanan suomalainen opettaja- ja lukkariseminaari. Se alkoi toimintansa samana vuonna kuin Jyväskylän seminaari Suomessa. Tämä vuosi on siksi enemmän kuin merkkivuosi Inkerin historiassa, se oikeastaan on kansallisen valveutumisen alkuvuosi. Oli toiminnassa »Venäjän luterilaisten seurakuntien apukassa» ja tämä apukassa

Kolppanan opettajaseminaari.
Puutarhasta.

myönsi varat seminaarin rakentamiseen. V 1866 valmistui ensimmäinen inkeriläinen opettaja- ja lukkarijoukko. Sinä vuonna se lähti kuin kylvömies koleana aamuna autiolle, avaralle, kevätkuohkealle pellolleen. Inkerin suomalaisen kansakoululaitoksen kasvu kävi aluksi nopeassa tahdissa. Oltiin vasta vuodessa 1876 ja jo oli 28 kansakoulua toiminnassa. V 1887 sai jo 2164 lasta opetusta noissa kansakouluissa. Kansa niitä nostatti, noita kouluja, opettajan elo oli kärsimystä ja tuskaa, venäläisten suhtautuminen kylmää ja epäsuopeaa, mutta niitä nousi vain. Kolppanan seminaari oli toiminut tuskin kolme vuosikymmentä, kun oli Inkerissä jo 65 suomalaista kansakoulua V 1911 toimi Inkerissä kansakouluja: Tsarskoje-Selon kihlakunnassa 59, Pietarhovin 29, Lyyssin 33, Pietarin 13, Jaaman 5. Yhteensä 139 koulua. Ja oppilaat olivat suomalaisia. Oli vielä 90 koulua, joissa oli venäläisiäkin oppilaita. Samana vuonna oli 85 Kolppanan seminaarin valmista-

Kolppanan opettajaseminaarin vanha talo.

maa opettajaa työssä Inkerin kouluvainiolla. Vaatimaton oli oppilaitoksena Kolppanan opettajaseminaari, mutta puoli vuosisataa toimittuaan oli se antanut Inkerille yli 200 opettajaa. Vain uskontoa ja äidinkieltä salli venäläinen valta opettaa suomeksi Inkerin kansakouluissa, venäjää piti tankuttaa päivät pitkät suomalaisille lapsille. Mutta se ei voinut estää suomalaista opettajaa käyttämästä selityskielenään oppilaiden äidinkieltä! Ne koulut, missä Kolppanan seminaarin kasvatti opetti, tulivat aitoinkeriläisiksi kansakouluiksi. Oli osattomampiakin paikkakuntia. Oli paljonkin: sellaisia, joissa oli venäläisen seminaarin käynyt suomalainen opettaja tahi joissa oli venäläisen vallan määräämä ummikkovenäläinen opettaja. Näiden viimemainittujen koulujen suomalaistuttamiseksi käytiin taistelua, jopa tehtiin koululakkojakin viime vuosina. Valistusminis-

teriön kouluneuvostot ja maalaishallinnot vainosivat »kolppanalaisia», mutta kansa vaati heitä kouluihinsa, omia opettajiaan.

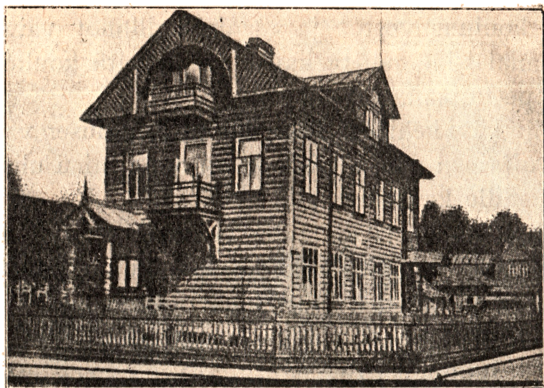
Niin kävi kehitys. Inkeriläisen kansallisen valistustyön valtainen nousu viime vuosikymmeninä olisi kunniakas mille kansakunnalle hyvänsä.

Oppilaat liittyivät laulu- ja raittiusseuroihin entisen opettajansa ympärille kansakoulun päätettyään, sillä nämä harrastukset olivat inkeriläisissä oloissa ainoa sallittu vapaa valistustoimintamuoto.

Eräs inkeriläisen valistustyön veteraaneista, Paavo Räikkönen, kuvailee inkeriläisen kansakoulunopettajan koulunpitoa 50 vuotta sitten seuraavasti:

»Aamulla mentiin koulutupaan, jossa tilaa olisi ollut ehkä parillekymmenelle oppilaalle, jos sääntöjä — nykyajan käsityksen mukaan — olisi osapuilleen seurattu. Mutta siellä istui pöytien ympärillä kaksinkertainen määrä, ja kenelle ei istumapaikkaa riittänyt, se seisoi. Ahtaus oli tietysti sanomaton, ilman puhtaudesta ei puhumistakaan. Kun liian tukalaksi kävi, avattiin ovi, ja silloin kylmä ilma porstuasta höntäsi sisään. Pää oli hiessä, mutta jalkoja paleli. Siitä huolimatta, ja samoin opetuskaluston niukkuudesta, sujui koulutyö innolla ja huolella. Lapset kirjoittivat ken pöydällä, ken polviensa varassa. Mutta tyytyväisiä oltiin siitäkin vähästä, mitä näissä oloissa saatiin .»

Sama kertoja kuvailee, kuinka puoli vuosisataa sitten Liissilän Rampalan kulmalla muodostui ensimmäinen erikoislaatuinen inkeriläinen nuorisoseura, kuinka silloin jo Inkerin kansa kuvastui kertojalle »janoavana, poudan polttamana maana, joka ahnaasti särpii jokaisen sille langenneen virvoittavan kastepisaran, synnyttääkseen

Kolppanan seminaarin uusi rakennus.

oraan, kasvaaksensa, yletäksensä korkeammalle, jotta sille aukeaisi laajemmat näköalat .»

V. 1891 perustettiin raittiusyhdistys »Inkeri». Mikäli se raittiusasiaa Inkerissä ajoi, sikäli se vapaatakin valistustyötä teki.

Tämä raittiusyhdistys kokosi Inkerin kansaa yleisiin laulu- ja soittojuhliin. Kuusi tällaista juhlaa, suurenmoista ja valtavaa, tuli vietetyksi. Ensimmäinen v. 1899 Skuoritsassa ja viimeinen v. 1913 Kolppanassa. Näihin juhliin saapui sadoittain laulajia ja tuhansittain yleisöä Inkerin kaikilta kulmilta. Monet sytyttävät sanat niissä lausuttiin, niissä pontevimmin kansallista henkeä herätettiin. Kaikissa niissä laulettiin inkeriläisen opettajan, M. Putro-vainajan v. 1888 sepittämää ja säveltämää kansallislaulua »Nouse Inkeri».

Syntyivät omat sanomalehdet.

Jo vuodesta 1870 lähtien ilmestyivät Pietarin Sanomat ja Pietarin Sunnuntailehti, v. 1874—79 Pietarin

Lehti, v. 1879—83 Pietarin Viikkosanomat, v. 1884 alkaen Inkeri ja v. 1908 lähtien Neva. Viimemainitut ilmestyivät yhteen aikaan yhdistettyinäkin nimellä Uusi Inkeri, mutta erosivat sitten, edellämainittu edustaen oikeistolaista ja jälkimäinen vasemmistolaista suuntaa poliittisissa ohjelmissaan. Molempain lehtien henki oli kuitenkin täysin suomalainen, Inkerin suomalaisuuden vartijoina ne seisoivat ja levittivät sivistyksen valoa Inkerin syrjäisimpiin sopukkoihin. Ne varsinkin olivat omansa kohottamaan Inkerin kansaa aikansa tasalle, ne olivat omansa lähentämään Inkeriä Suomeen, erottamaan kansaa venäläisestä maailmasta.

Jo 1870 luvulta lähtien julkaisi kanttori Paavo Räikkönen neljä vuosikymmentä »Suomalaista Kansan-Kalenteria Venäjällä». Tätä Kalenteria levisi tuhansin kappalein Inkeriin, se alkoi muodostua joka kodin kirjaksi, sen sisältö oli aina kansanomainen ja yleistajuinen, yleissivistävine kirjoituksineen, tietoineen Inkerin oloista, kertomuksineen ja runoineen. Samoin alkoi Neva-lehti julkaista omaa kalenteriaan »Kansalais-Kalenteri Inkerinmaalla ja Pietarissa», joka niinikään teki viime vuosina huomattavan määrän valistustyötä. Vielä julkaistiin muutamina vuosina »Jouluvieras»-nimistä joululehteä Inkeriä varten, sekä viime vuosina »Inkerin Joulua» ja »Inkerin nuorison Joulua». Kolppanan seminaarin 50-vuotisjuhlaksi ilmestyi seminaarin juhla-albumi, merkittävä inkeriläinen sivistyshistoriallinen julkaisu. Vuosien varrella ilmestyi myös erilaisia hengellisiä julkaisuja, kuten esim. muutaman vuoden »Hyvä Sanoma». Nämä julkaisut levisivät papiston toimesta laajalti kansan syvien rivien keskuuteen.

Siinä Inkerin kansallista kirjallisuutta.

Kolppanan kirkko.

Köyhää, sanotaan. Oikeastaan ei mitään kirjallisuuttakaan.

Mutta tässä onkin huomattava, ettei Inkeri tarvinnut mitään omaa kirjallisuutta. Vaikka Suomesta käsin ei tehty mitään sen henkisen nälän tyydyttämiseksi, niin se sittenkin oli jo vuosikymmenet suomalaisen kirjallisuuden valta-aluetta. Mitä se antoi Suomen kirjallisuudelle Kalevalaan ja Kantelettareen, sen se alkoi ottaa Kivenä ja Ahona takaisin. Lainakirjastoja syntyi kaikkiin seurakuntiin sekä kaikille seuroille, suomalainen kirjallisuus alkoi löytää Inkerissä otollisen maaperän hengenviljelykselleen. Suomalaisia sanomalehtiä tilattiin Inkeriin.

Eikähän sikäläisissä oloissa minkään kansalliskirjallisuuden syntymistä voitu ajatellakaan, siksi voimakas oli vieras sorto, siksi alkeellista ja nuorta vielä kulttuurielämä.

Mutta sittenkään en tahtoisi, kuten tähänastiset Inkerin kulttuurin kuvaajat tekevät, jättää mainitsematta muutamia kenties vaatimattomia nimiä, mutta kuitenkin inkeriläisen kulttuurin puolesta puhuvia,

nimiä, jotka kertovat kenties vähäisistä saavutuksista, mutta sittenkin ovat inkeriläisiä. Ja siitähän on jokaisen kansan kerrottava, mitä sillä on. Omansahan siitä sittenkin rakkainta on.

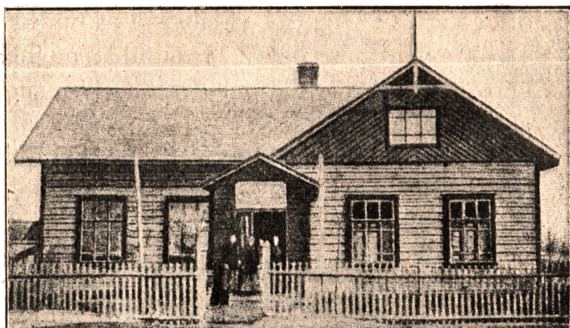
Inkerillä on ennen kaikkea orjarunoilija Jaakko Räikkönen. Mies, joka syntyi maaorjuudessa v. 1830 ja on saanut nimensä suomalaisten kansanrunoilijain parveen. Inkerin kohtalon kovuutta, orjuuden aikojen armottomuutta, Suomen tylyyttä Inkeriä kohtaan ja muunkin maailman menoa hän runoissaan koruttomasti, mutta tehoisasti ja sattuvasti lauloi.

Inkeri on antanut suomalaiselle kirjallisuudelle Matti Kurikan, joka kosketteli kertomuksissaan Inkerin elämää sekä kirjoitti Inkerin orjuuden aikain viime hetkistä näytelmän »Viimeinen ponnistus». Näytelmä on hyvin tunnettu Suomessakin.

Kansan-Kalenterin nykyjään harmaantunut toimittaja Paavo Räikkönen on monissa kymmenissä kertomuksissaan kuvaillut Inkerin elämää sekä suorittanut Kalenteria julkaisemalla ja sanomalehtityössä suuren ja unohtumattoman työpäivän Inkerin suomalaisuuden hyväksi.

Onnistuneita kuvauksia Inkerin elämästä on kirjoittanut lahjakas sanomalehtimies Aapo Vesikko. Lupaavasti ovat runokannelta helkytelleet varsinkin herkkäsieluinen lyriikko Aapo Iho ja kansanrunoilija, talollinen J. Ström. Sakari Putro on osoittautunut hyväksi humoristiksi omissa sepitelmissään sekä Krylovin tarinain suomentajana. M. Ruotsi on kirjoittanut näytelmän Orjina ollessa ja T. Hirvonen samoin näytelmän Miirun valtijaat.

Inkerin kansallislaulun luojana on muistettava

Lempaalan kansantalo.

Pietarin Pyhän Marian kirkon urkujen takana harmaantunut taiteilija Mooses Putro, joka on säveltänyt monia tunnettuja kuorolauluja ja muodostanut Inkerin kirkon messusävelmistön. Hän lähti kirkkomatkalleen, vanhuutensa päivinä, näinä viimeisinä kauhun päivinä Eikä palannut

Suomalaiselle näyttämötaiteelle on Inkeri antanut Suomen Kansallisteatterin taiteilijan, Iisakki Latun, yhden maineikkaimmista Inkerin pojista.

Lupaavasti esiintyi säveltäjänä viime vuosina keuhkotautiin ja kurjuuteen sortunut Juho Pentikäinen.

Kansanvalistustyömaalla, eritoten inkeriläisen kansakoululaitoksen puoltajina ja opettajapolven kasvattajina, henkisten rientojen lietsojina, ovat tunnetut maisterit Pekka Toikka, Juhana Peräläinen ja Kaapre Tynni, jotka kaikki ovat eri aikoina olleet Kolppanan seminaarin johdossa.

Kirkollisella alalla suoritti koko elämäntyönsä parhaimman osan Inkerin kirkon palveluksessa, v. 1920 kuollut rovasti Juho Saarinen.

Siinä nimiä, jotka jotakin merkitsevät Inkerin nuoressa kulttuurissa. Inkeri on onnellinen nämä omatessaan, onnellinen, kun se tietää, että se saa vielä kerran suomalaisen kulttuurin lähteistä ravintoa itselleen ammentaa.

Pietarin suomalaisten keskuuteen, joiden kanssa Inkeri oli kulttuuriyhteydessä, perustettiin Pietarin Suomalainen Yhteiskoulu. Se muodostettiin monet vuosikymmenet toimineen Kirkkokoulun tilalle ja ennätti se toimia liki 10 vuotta. Tämän oppilaitoksen määränä oli myös inkeriläisen opiskelevan nuorison johdattaminen suomalaisiin korkeakouluihin. Paljon inkeriläisiä opiskelikin jo tässä koulussa.

Tällä välin oli virinnyt kysymys Kolppanan seminaarin uudistamisesta ja laajentamisesta. Seminaarin laajentamiskysymys, ikävä kyllä, muodostui jonkinlaiseksi kiista-asiaksi vanhoillisen ja nuoren suunnan välillä, kunnes se ratkesi v. 1917, jolloin Inkerin kuntain edustajakokous kääntyi kuvernementin valtuuston puoleen ja sai tältä raha-avustuksen seminaarille. Nyt alkoi seminaari toimintansa mies- ja naisseminaarina, suomalaisen seminaarin työohjelmaan tähtäävänä oppilaitoksena. Kansan karttuisa käsi riensi sitä myös auliisti tukemaan.

Sama Inkerin kuntain ja seurakuntain kokous, joka pidettiin kohta jälkeen Venäjän v. 1917 vallankumouksen, suunnitteli pohjan Inkerin kansalliselle itsehallinnolliselle koululaitokselle. Kokous päätti myös, että kaikissa kouluissa on opetus tästä lähin toimitettava lasten äidinkielellä.

Toinen edustajakokous pidettiin vuoden 1918 syyskuussa ja asetti se ratkaistavaksi kaksi kysymystä:

Inkerin kuntien liiton ja inkeriläisen kansanopiston perustamisen. Edellinen kysymys raukesi tällä erää valmistaviin toimenpiteisiin, mutta kansanopisto, suomalainen kansanopisto, syntyi vielä samana syksynä Toksovaan. Syntyipä toinenkin: kristillinen kansanopisto, Toksovan kappeliseurakuntaan, Haapakankaalle.

Vallankumouksen jälkeisenä kesänä perustetaan Inkeriläinen Nuorisoliitto, johon kohta lukeutuu pari-, kolmekymmentä nuorisoseuraa. Nuorisoseuratyö saa Inkerissä tavattoman voimakkaan ja ripeän vauhdin, tuntuu kuin nuoriso tahtoisi päästämällä päästää päivänvalon pimeimpiinkin sopukkoihin. Nuorisoliitto liittyy valistusseura »Soihtuun», joka on ollut olemassa jo v:sta 1908, mutta jonka tähänastinen toiminta on ollut vaikeaa ja vähätuloksista.

Edelleen perustetaan kirjapaino-osuuskunta »Sampo», suomalainen kirjapaino Pietariin, Inkerin valistuselämän, Inkerin kansallisen taloudellisen elämän tarpeita tyydyttämään. Se tuntui aurinkoiselta sadulta, mutta totta se oli ja kirjapaino alkoi toimintansa. Niin. Vain alkoi

Kansakoulut suomalaistutetaan.

Pois ryssäläiset opettajat, kansa niin vaatii. Inkeriläisiä tilalle, omia, kenties nuoria ja kokemattomia, mutta omia voimia! Soinnahtaa suomenkieli kaikissa koulusuojissa, tauonnut on venäjän tankutus, poissa ovat pimeyden mustasotnjalaiset, sortajakätyrit. Suomenkieli, suomalaiset oppikirjat, suomalainen opettaja!

Ollaan toivon täyttymyksen ajoissa. Ollappa nyt auttamaan valmis käsi Suomesta ojennettuna!

Kirkollisenkin elämän alalla käydään uudistuksiin käsiksi. Herätetään kysymys inkeriläisen synoodi-

kokouksen ja konsistorion — se oli tähän asti ollut yhteinen saksalaisten kanssa — aikaansaamisesta. Pidetään seurakuntien edustajain kokous, Inkerin seurakunnat asettavat oman väliaikaisen konsistorinsa.

Kansakoulualalla on päästy ihmeisiin.

V 1918 lopulla on Inkerissä Saarin (Tsarskoje-Selon) kihlakunnassa kouluja, joissa opiskelee suomalaisia oppilaita 102, Lyyssin 70, Kuusojan (Pietarhovin) 64, Pietarin 42, ja Jaaman 36. Yhteensä siis käy inkeriläisiä lapsia 314 kansakoulussa ja suomenkielisten opettajain lukumäärä on 248.

On kuin olisi toivottu kevät tulossa . . mutta halla, takatalvinen, kaiken tappava halla, odotti Inkerin haaveellisia hankkeita. Kommunistinen kirves oli jo aikoja sitten pantu Inkerin kansanvalistuksen vauraasti versovan puun juurelle.

Hävitys tuli.

Inkerin taloudelliset olot.

K. Soikkeli mainitsee Inkeri-katsauksessaan Omamaa-teoksessa, että Inkerissä harjoitetaan maanviljelystä, rannikolla kalastusta ja merenkulkua, sisämaassa parkinkiskontaa, Pietarin ympäristöllä maanviljelystä ja karjanhoitoa.

Parkinkiskonnan olisimme voineet jo viime vuosina poistaa elinkeinoluettelosta.

Maanviljelyksen luvattu maahan Inkeri oikeastaan on, oivallisine savikkoisine, kivettömine peltoineen ja suunnattoman suurine soineen, jotka kuivaajaa ja viljelijää vartovat. Hiekkaisillakin mailla menestyy peru-

nanviljelys. Maanviljelysolot vain olivat kovin nurinkuriset ihan viime vuosikymmeneen asti. Suuret maa-alueet olivat suurtilallisten hallussa, hovien huostassa, seitsemättäsataa suurtilaa oli jälkeen vuosisadan vaihteen Inkerissä ja näiden hallussa oli likipitäin puolet koko maa-alasta.

Viljelysmaata oli vähän, suunnattomat alueet olivat laitumena, metsänä ja suona.

Viljelihän talonpoika kyllä ruista, ohraa, kauraa, perunoita, vehnää, tattaria, pellavaa, herneitä, papuja ja humaloitakin, mutta kovin alkuperäisellä kannalla olivat viljelykset. Vasta viime vuosina ilmaantuneet maanviljelysseurat toivat heinän ja juurikasvien viljelyksen päiväjärjestykseen.

Kalastusta harjoitettiin Länsi-Inkerissä, Suomenlahden rannalla ja Laukaan joen varsilla sekä Pohjois-Inkerissä Laatokan rannalla. Länsi-Inkerissä oli myös käsiteollisuus joltisestikin kehittynyt.

Pietarihan se oli, joka määräsi Inkerin taloudellisen kehityksen suunnan, joka elätti Inkerin. Maanviljelys Inkerissä alistautui karjanhoidolle ja karjantuotteet vietiin maitona Pietariin. Suurimman, valtavan suuren osan, talonpoikaiston tuloista muodosti maitokauppa. Vietiinpä Pietariin myös heiniä, perunoita, olkia, kauroja, luutia, pajunparkkia, sieniä, marjoja, kalaa. Pietari tarjosi muitakin ansiomahdollisuuksia. Miehistä väkeä lähti sinne Inkeristä ajureiksi ja työansiolle, rahdinajoa harjoitettiin maaseudullakin. Pietarista kulkeutui kesäksi huvila-asukkaita Inkeriin, rautateiden varsille alkoi muodostua taajaväkisiä yhdyskuntia. Vielä muutama vuosi sitten tuotiin Pietarista kasvattilapsia, »ruunun lapsia» moniin Inkerin koteihin.

Juhlivaa kansanjoukkoa Kirjasalossa. Taustalla tyypillinen talonpoikaistalo.

Pietarin läheisyys tappoi kyllä Inkerin käsiteollisuuden, mutta maanviljelys, heti kun maanviljelysseuroja alettiin perustella ja neuvojia saada tähän työhön, alkoi kohota. Korkeammalla se oli ollutkin suomalaisissa kylissä kuin venäläisissä, mutta aivan viime vuosina olisi ollut niitä enää häpeä verratakaan toisiinsa. Saamaton, laiskuri ja aivan neuvoton oli venäläinen talonpoika maatilkkunsa ääressä.

N.s. Stolypinin maalaki antoi sysäyksen Inkerin maatalouden kehitykselle. Tämä laki poisti kylän yhteisen maanomistusoikeuden ja teki talonpojan oman maapalstansa isännäksi. Talonpoika tiesi, ettei sitä maata, jonka hän nyt oli yksityisomaisuudekseen saanut, tarvitse kenellekään luovuttaa ja siksi voi hän kaiken tarmonsa maansa hyväksi käyttää. Tämä laki antoi hänelle oikeuden ostaa lisää maata itselleen, laski turvallisen perustan maanomistusolojen vakaantumiselle Inkerissä.

Suoritettiin uusi maanjako, tilat pyöristettiin ja

viljelykset saatiin yhteen tahi muutamaan harvaan kappaleeseen. Yritteliäät inkeriläiset talonpojat alkoivat ostaa ja hankkia maata takapajuisilta viljelijöiltä ja hovien tiloiltakin. Alkoi muodostua kukoistavia, suuria inkeriläisiä talonpoikaistiloja, joiden isännät olivat eturivin miehiä kaikissa henkisissä sekä taloudellisissa harrastuksissa.

Koko Inkerin maataloudellisen tason nousu oli vuosina ennen bolshevikien valtaan pääsyä huomattavan suuri. V 1913 toimi Inkerissä 54 osuuskauppaa, 16 osuuskassaa, 12 maamiesseuraa ja 6 maidonmyyntiosuuskuntaa. Näiden lukumäärä heti jälkeen vallankumouksen oli noussut suunnilleen puolella. Muodostui sonni- ja tarkastusyhdistyksiä. Pidettiin maanviljelysnäyttelyitä, jotka kuvastivat vakuuttavasti ja ilahduttavasti Inkerin maatalouden nousua.

V 1918 alussa liittoutuivat inkeriläiset osuuskunnat ja perustivat kansallisen osuustoiminnallisen keskusliikkeen »Aitan», johon liittyi lähes sata osuuskuntaa ja liike pääsi kohta käyttelemään miljoonapääomaa. Tästä osuusliitosta piti tulla oikea kansallisten taloudellisten yritteiden tuki ja avunantaja valistusjärjestöille. Sen yhteydessä rohjettiin jo ajatella, kirjapaino »Sammon» perustamisen jälkeen, kustannustoiminnankin harjoittamista.

Ei tarvinne mitään muita todisteita, kuin tosiasiat, siitä, että Inkerin taloudellinen kehitys kävi nousua kohti. Inkeriläinen talonpoika oli yritteliäs, vastaanottavainen, helposti innostuva ja toimeen pystyvä. Inkeriläiset eturivin maanviljelijät ne olivat, jotka vainon vuosina kantoivat hartioillaan sortovallan hallat, inkeriläinen maanviljelijä se oli, joka osoitti voivansa

nostaa maan taloudelliseen kukoistukseen. Ei ole Inkerillä koskemattomia korpia eikä tukkimetsiä, mutta on verraton maantieteellinen asema. Inkeri on erinomainen, tulevaisuuden maanviljelys- ja karjanhoitomaa. Suuremman väestömäärän se pystyy elättämään. Suuret taloudelliset mahdollisuudet ovat sillä edessään.

Inkeri neuvosto-orjuudessa.

Kuin päivän pilkahdus öisessä pimeässä oli Inkerille lyhytaikainen vapauden aika jälkeen helmikuisen Venäjän vallankumouksen. Keväiset tuulahdukset silloin kävivät kautta maan ja ilmoissa tuntuivat. Täysin rinnoin laulettiin »Nouse Inkeriä» silloin .

Siihen se sitten meni.

Ei se ollut vielä täyttä päivää, olihan vain heräämistä ja nousua, mutta mitä sitten tuli, se on kertomatonta. Se on kauhua, vuosimäärin kestävää, yhtämittaista kauhua.

Orjuutusta merkitsi tsaristinen venäläinen ies Inkerille ja orjuutusta on ollut kommunistinen, neuvostoies. Lamaan se on kaiken elämän painanut, tuhoa tehnyt Inkerissä. Sortoa ja kurjuutta on Inkeri viime vuosina kärsinyt, ja sorto on ollut katalinta ja häikäilemättömintä, mitä ajatella saattaa.

Neuvostovallan alkupäivinä ei kukaan olisi uskonut aikain näin kauheiksi käyvän. Neuvostovalta lupasi leipää nälkäisille, rauhaa maailmansotaan väsyneelle rahvaalle. Semstvot, kunnalliset itsehallintoelimet hajoitettiin. Asetettiin neuvostot kyliin, kuntiin, kihlakuntiin ja lääniin. Rinnan kommunistikiihkoili-

jain kanssa pääsi heti valtaan pimein ja kelvottomin venäläinen työläisaines, Suomen päättynyt vapaussota heitti Inkeriin monia tuhansia maanpettureita ja rikollisia, jotka suomalaisina ottivat Inkerin suomalaiset kylät kokeilukentikseen. Tuli köyhälistokomiteoita kyliin. Näihin komiteoihin ei saanut valita kunnollisia talonpoikia. Vain kurjimmat, omaisuutensa tuhlanneet heittiöt niihin kelpasivat. Kuntain neuvostoihin sai valita vain kommunisteja. Mistä olisi Inkerissä niitä löydetty? Lähetettiin ja määrättiin ylhäältäpäin.

Alettiin tasata taloutta. Ensin hävitettiin hovit ja niiden viljelykset, sitten käytiin käsiksi kunnollisimpien talonpoikain maatiloihin. Verotettiin, niin kauan kuin rahalla oli arvoa, rahaveroin, otettiin sadoin tuhansin ruplin. Kun ei rahalla alkanut olla arvoa, keksittiin luontaisverot, otettiin viljat, eläimet, voit, maidot, kananmunat.

Ensin raahattiin miehinen väki puna-armeijaan, otettiin ajojahdein ja pakko-otoin. Kotiin jääneille miehille, vanhuksille ja sairaille, ja naisille ja lapsille järjestettiin pakkotyöt, ensin juoksuhautain kaivamisessa — varustauduttiin Suomea vastaan — sitten metsätyöt Pietarin polttoainepulan torjumiseksi. Neuvostotalouksiin, joita perustettiin entisten hovien maatiloille, vaadittiin talonpoikia uuteen verotyöhön. Neuvostossa oli käytävä hevosmiesten jokapäiväisessä kyytivelvollisuudessa.

Järjestettiin silmitön valtiollinen urkinta. Otettiin tuhansittain inkeriläisiä panttivangeiksi, tuomittiin vuosikausiksi tyrmiin ja pakkotöihin »valkokaartilaisuudesta», kidutettiin ja ammuttiin.

Inkerin papisto pakotettiin karkaamaan Suomeen.

Miikkulaisten kirkko, nyt poltettu.

Kirkot jäivät kylmille, kolme, neljä pappia on oleskellut Inkerin kolmessakymmenessä seurakunnassa neuvostokauden aikana. Kirkkojen omaisuus on ryöstetty, kommunistit ovat pitäneet kokouksiaan kirkoissa, kansan uskonnollisuutta on häväisty ja loukattu mitä kamalimmin. Tässä on jouduttu niin jyrkkään ristiriitaan Inkerin kansan vakaan uskonnollisen maailmankäsityksen kanssa, että kuilua ei ole voitu tasoittaa niillä näennäisillä myönnytyksillä, joita on alettu tehdä kirkollisen elämän hyväksi.

Koululaitos on tuhottu.

Monikymmenlukuinen inkeriläinen opettajajoukko on paennut Suomeen, koululaitos on annettu suomalaisten kommunistien käsiin. Näistä kommunisteista on kolmikuukautisilla kursseilla valmistettu kansakoulunopettajia ja pantu nämä »opettajat» inkeriläisten kyläin elätettäväksi, opettamaan muutamien kommunististen oppikirjain avulla, ilman koulutarpeita ja opetusvälineitä. Inkerin kansanopistosta on tehty kommunistinen maatalouskoulu, Kolppanan seminaarista kommunistinen opettajateknikuumi.

Vapaa valistustyö on tukahdutettu. Inkeriläisen Nuorisoliiton tilalle on tullut kommunistinen nuorisoliitto, joka lähettelee agitaattoreitaan pitkin kyliä kom-

munistisia järjestöjä perustelemaan ja saarnaamaan maailman vallankumouksesta ja kansainvälisen köyhälistön luokkasodasta ja venäläisen kommunistisen vallan ihannuuksista. Puolueettomia nuorisojärjestöjä, joita yhä vielä on ollut toiminnassa, on vainottu kaikin keinoin.

Osuustoiminta tapettiin alussa kokonaan. Kaikki hävitettiin, osuustoimintamiehiä vainottiin, elintarvejakelu siirrettiin neuvostoille. Nyttemmin on alettu puuhata eloon osuustoiminnallisia järjestöjä, mutta kommunistisen valvonnan alaisina. »Aitta» on kuollut, »Sampo», Inkerin kansan suomalainen kirjapaino, ryöstetty ja kuljetettu Karjalaan, kommunistista kirjallisuutta palvelemaan. Inkeriin levitetään suomalaista kommunistilehteä »Vapautta» ja kommunistista kirjallisuutta.

Voimme sanoa, että kaikki, mikä Inkerillä oli kansallista, on tuhottu, paitsi itse kansaa, joka sekin on saatettu kamppailemaan elämästä ja kuolemasta. Sanalla sanoen, kaikki järjestetyt elämänmuodot olivat Inkerissä yhteen aikaan mahdottomat.

Oli täydellinen sekasorto.

Nyttemmin ovat olot paljon parantuneet. Vainot vähentyneet, vapauksia palautettu. Mutta raskaana painaa venäläisen orjuutuksen ies Inkerin hartioita, Inkerin, joka on näännytetty ja kidutettu kuoleman partaalle. Raunioitunut on Inkeri.

Siinä sen aikakauden hedelmä Inkerille, aikakauden, jota voimme nimittää neuvosto-orjuuden aikakaudeksi.

Inkerin vapaustaistelu.

Nuori on itsensä Inkerin heimon keskuudessa käsite Inkerin kansa.

Se käsite on vasta kansallisen valveutumisen vuosien herättämä, vasta viimeisinä vuosikymmeninä on Inkeri alkanut tuntea itseänsä. Koko Inkerin siihenastinen taistelu kansallisten oikeuksiensa ja suomalaisuutensa puolesta on ollut aivan kuin vaistonvoimaista, sydämennostattamaa, itsetiedotonta taistelua. Se on ollut puolustautumista kuolemaa vastaan, suomalainen luonto ei tahdo antaa perään ja vieroo vierasta, asettuu ehdointahdoin vastaan kaikkea, joka vierasta on.

Vasta viimeisinä vuosikymmeninä kylvettiin kansan syviin riveihin kansallisen tunnon ja kansallisen velvoituksen siemen. Vasta viime vuosikymmeninä alkoi Inkerin kansan valveutuneempi aines saada vakuutetuksi kansanjoukot siitä, että kansallisen olemassaolon puolesta on alettava pontevampi, selvämääräisempi taistelu.

Ja silloin, uusien orjuuden vuosien tullessa, alkoi osa Inkerin kansaa tuntea vieraan sortajan loukkaukset myös kansallisena loukkauksena. Venäläisen vainovallan häikäilemätön sorto painoi suomalaista sydäntä Inkerin kansassa. Kommunistinen hirmuvalta, joka perinjuurin tahtoi lyödä kotkankyntensä Inkerin eloisaan ruumiiseen, joka ulotutti tuhotyönsä kaikille elämänaloille Inkerin kaikilla kulmilla, vasta saikin Inkerin kaikki sydänveret liikkeelle. Näistä sekasorron ja hävityksen vuosista, niinkuin niin monilla paljon onnellisemmassa asemassa tällä kertaa olevilla nuorilla kansoilla, syntyi Inkerilläkin ajatus vapautumisesta vie-

raan vallan alaisuudesta. Mutta emme olisi rehellisiä, tekisimme väärin väittäessämme, että Inkerin tähänastinen vapaustaistelu on ollut jotakin jo täysin selvää ja määrätietoista kansallista vapaustaistelua. Sitä se ei ole voinut vielä olla. Se on ollut viimeiseen asti kiusatun talonpoikaiston kapinaannousua sortovaltaa vastaan ennen kaikkea. Luottamus avusta, joka tälle taistelulle pitäisi saada, on aina kohdistunut lähinnä Suomeen, sinne on vetänyt veri ja sydän. Mutta jo on rohkeimpia inkeriläisiä rintoja elättänyt toive saada Inkeri vapaaksi, ja läheisemmin liitetyksi Suomeen sen tulevaiset kohtalot. Mitään suurempaa tukea tälle ajatukselle ei kuitenkaan Suomen taholta ole annettu, niinkuin ei itse sen viriämiselle eikä Inkerin vapaustaistelun syttymisellekään.

Äärimmäisyyteen asti kiusattua inkeriläistä kansaa alkoi paeta Suomeen jo Suomen vapaussodan aikana. Tämän vapaussodan aikana lehahti myös Inkerissä eloon toivon tuli, sellainen luottamus, että Suomi tulee auttamaan, vapauttamaan Inkeriä orjuudesta. Ei mitenkään, niin uusi kuin itse ajatus olikin, jaksettu uskoa, että tämä ei nyt jo tapahtuisi.

Olosuhteet kurjistuivat kurjistumistaan, kävi yhä raskaammaksi elämä, mielivalta riehui, Inkerin päivät pimenivät.

Pakolaisia tuli Inkeristä yhä enemmän.

Suomeen siirtyi valtava osa valveutuneinta inkeriläistä kansanainesta. Tämä aines ei voinut täällä jäädä toimettomaksi, se tunsi itsellään olevan velvollisuuksia toimia kansansa pelastamiseksi. Inkerissä oli tapahtunut talonpoikain epätoivoisia kapinanyrityksiä jo v. 1918, talonpoikain, joiden joukossa kommunistisen

valtakauden alkupäivinä oli paljon uuden, niin paljon lupaavan opin, tiedottomia kannattajiakin.

Suomeen siirtyneet inkeriläiset alkoivat todenteolla puuhata apua Inkerille. Perustettiin talvella v. 1919 Inkerin Väliaikainen Hoitokunta, perustettiin silloin, jolloin Inkerin kuntain asettaman Inkerin Kansanvaltuuston, oikeastaan ensimmäisen inkeriläisen kansallisen hallintoelimen lyhytaikaiset päivät v. 1918 jo olivat luetut. Inkerin Hoitokunta otti käsiinsä Inkerin vapaustaistelun johdon. Se anoi apua Suomelta, anoi uudestaan ja uudestaan, mutta poliittinen tilanne tuntui kehittyvän toisiin suuntiin. Varsinainen avunanto Inkerille evättiin, vain pakolaisavustusta alettiin pontevasti järjestää.

Tällöin olivat olosuhteet kevättalvella v. 1919 kehittyneet niin että inkeriläinen sotilasjoukko, — niin, inkeriläinen kansallinen sotajoukko! — voitiin muodostaa ja se voi ottaa osaa taisteluihin neuvostojoukkoja vastaan Viron kautta. Sama tie, sama asia! Viron kautta Inkeriin!

Keväällä, toukokuulla v. 1919 noustiin maihin Laukaanjoen suussa. Inkeriläinen sotajoukko astui inkeriläiselle maankamaralle, — oli alkanut aseellinen Inkerin vapaustaistelu. Sen vaiheisiin merkittiin kohta kauniita voittoja: Kaprion ja Yhinmäen valtaukset, tosin raskain uhrein saadut. Onneton Inkeri kuuli vapautuksen tulevan. Se tuskin tiesi, kuka tulee, mutta sitä suurempi oli innostus niissä Länsi-Inkerin kylissä, joiden kautta vapauttavan joukon kulku kävi.

Mutta kohta katkesi Länsi-Inkerin suunnalta käydyn vapaussodan ensi vaihe. Inkeriläiset joukot joutuivat taistelemaan samalla suunnalla toimivien valkoisten

venäläisten naapuruudessa ja inkeriläisten pyrkimykset eivät voineet olla herättämättä pahaa verta venäläisten holla. Tuli ikäviä selkkauksia. Venäläiset riensivät aseista riisumaan inkeriläisiä joukkoja, joissa he näkivät kapinoitsijoita. Näin aiheuttivat länsi-inkeriläisen vapaustaistelun ensimäisen vaiheen onnettoman lopun valkoiset venäläiset joukot, jotka tunsivat inkeriläisissä vihollisensa vain siksi, että nämä ajoivat myös kansallista asiaansa taistelussaan.

Uudelleen pääsi Inkerin alueelle Viron armeijassa toimivana Inkerin rykmentti syksyllä v. 1919, jolloin venäläinen kenraali Judenitsh teki Viron suunnalta hyökkäyksen Pietaria vastaan. Tällöin tunkeutuivat inkeriläiset aina Hatsinaan asti, mutta venäläisten joukkojen peräydyttyä Pietarin luota ja venäläisen sotaretken päättyessä tuhonomaiseen tappioon, joutuivat inkeriläisetkin joukot uudelleen peräytymään. Viron rajoilla ne sitten taistelivat rinnan virolaisten joukkojen kanssa, kunnes Viron hallitus solmittuaan rauhan neuvosto-Venäjän kanssa, oli pakoitettu ne aseista riisumaan.

Ensimmäisen Länsi-Inkerin sotaretken rauettua siirtyi paljon taisteluun osaa ottaneita sotureita takaisin Suomeen. Näihin aikoihin oli myöskin rajan yli yhä tullut lisää pakolaisia Inkeristä. Vihdoinkin voitiin ajatella taistelun alkamista tältäkin suunnalta. Kirjasalon kylä, joka on Pohjois-Inkerin syvälle Suomeen tunkeutuva kulmake, tuli pitkäksi aikaa vapaustaistelun tukikohdaksi tällä suunnalla. Kirjasalon kylän miehet olivat jo helluntaista v. 1919 lähtien pitäneet kyläänsä hallussaan ja torjuneet kommunististen rankaisuretkikuntain hyökkäykset. Näille Kirjasalon miehille

Inkeriläisten pakolaisten edustajakokouksen osanottajat Raudussa, syksyllä v. 1920.

avuksi ehättivät rajan takaa Suomen puolella harjoitelleet inkeriläiset miehet. Muodostui pataljoona. Ei tyydytty enää Kirjasalon kolkkaa suojelemaan. Kyti rinnoissa palava halu pelastaa autioituneet kodit ja kärsivä Inkeri. Heinäkuun lopulla tekivät inkeriläiset sotaretken tältä suunnalta, vallaten Miikkulaisten, Matoksien, Korkeamaan ja Lempaalan kyliä ja pitäen niitä viikon päivät hallussaan, vapautuneen väestön innostuneena ottaessa omia joukkoja vastaan. Mutta heikot olivat joukot, ammuksitta ja leivättä, rajan tullessa takaa suljetuksi, eivät ne kauan kestäneet.

Inkeri jäi tältä kulmalta rankaisuretkikuntain temmellysalueeksi ennen pitkää. Kirjasalo vain tuli omin joukoin turvatuksi.

Sama oli toisenkin Pohjois-Inkerin retken kohtalo. Se tehtiin lokakuulla v. 1919 yhtaikaisesti Länsi-Inkerin toisen retken kanssa. Viikon sekin kesti. Sama loppu. Ei ammuksia, ei leipää, ei varajoukkoja, vain verisiä taisteluita kylmässä syksyssä, ylivoimaista vihollista vastaan.

Oli taas joukkojen osana Kirjasaloon kotiutuminen.

Täällä ne vihdoinkin kevättalvella v. 1920 hyväksyttiin suomalaista rajavartiopalvelusta suorittaviksi joukoiksi ja saivat suomalaisen avustuksen, tullen suomalaisen sotilasjohdon alaisiksi. Muutamia kuukausia ne tässä ominaisuudessa uhrautuvaisesti ja tunnollisesti tehtäväänsä suorittivat, odottaen joka hetki päivää, jolloin ne olisivat saaneet todenteolla, Suomen pontevin avuin, käydä käsiksi Inkerin vapauttamiseen venäläisestä sortovallasta.

Se päivä ei tällä erää tullut.

Tuli rauhaa.

Syksyllä solmittiin Tarton rauha Suomen ja neuvosto-Venäjän välillä ja joulukuun 6 p:nä 1920 jättivät inkeriläiset joukot mieltäliikuttavin juhlallisuuksin viimeisen vapaan Inkerin kolkan. Täyden tunnustuksen ne saivat Suomen taholta suorittamastaan palveluksesta, siitä palveluksesta, jota Inkerin kansa oikeastaan on vuosisadat Suomen äärillä suorittanut.

Suomen puolella, Valkjärvellä, hajaantuivat joukot.

Inkeriläistä sotajoukkoa ei ollut enää olemassa, ei Suomessa, ei Virossa.

Oliko Inkerin vapaustaistelu rauennut?

Tähänkö?

Näinkö onnettomasti?

Oltiin kuin tuuliajolla.

Viroon jäi inkeriläisiä pakolaisia, mutta vielä enemmän, 7000—8000, Suomeen. Pakolaisten asioita hoitivat pakolaisten edustajakokousten valitsemat Länsi- ja Pohjois-Inkerin Hoitokunnat, joista viimemainittu on toiminut ihan viime aikoihin, edustaen Inkerin asiaa Suomessa.

Pakolaisten luku on huvennut. Vuosimäärin maanpakolaisuuskohtalon kovuutta kokeneet ihmiset ovat lähteneet koteihinsa, tuntematonta, monesti niin armotonta kohtaloa kohti.

Auliisti ja jalosti on Suomi pakolaisia auttanut. Tarvitsevat pakolaiset ovat saaneet elintarveavustusta, pakolaisten valistamiseen on myönnetty runsaasti varoja. Vihdoinkin ovat inkeriläiset saaneet tuta Suomen auttavan käden turvaa ja heimosydämen hellyyttä.

Inkerin itsehallinto-ohjelma.

Paljoja eivät inkeriläiset Tarton rauhalta odottaneetkaan.

Tuli vielä vähemmän.

Mitä inkeriläiset rohkenivat toivoa jo tällä hetkellä, se käy ilmi Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan toukokuulla v. 1920 julkaisemasta Inkerin itsehallinto-ohjelmasta. Tälle ohjelmalle toivottiin Suomen antavan kannatuksensa, tämä ohjelma oli vähintä, minkä turvissa voitiin ajatella Inkerin suomalaisen väestön kansallisen olemassaolon ja elinehtojen tulevan turvatuksi, tämän ohjelman katsottiin hyvittävän Inkeriä sen kantamista raskaista uhreista, sen kokemista kärsimyksistä, sen käymästä taistelusta.

Ohjelma sisälsi seuraavaa:

1) Inkerinmaa, käsittäen suunnilleen Pietarin kuvernementin pohjoiset kihlakunnat — Lyyssin, Pietarin, Tsarskojeselon, Pietarhovin ja Jaaman, — muodostaisi muuhun Venäjään nähden sisäisesti autonomisen maakunnan.

2) Tämän maakunnan autonomian piiriin eivät kuuluisi ulkopoliittiset suhteet, raha-, posti- ynnä sotalaitos, eikä se osa kulkulaitosta, jolla on yleisvaltakunnallinen luonne.

3) Julkista valtaa tässä maakunnassa käyttäisi yhteisymmärryksessä maakunnan hallituksen kanssa kansaneduskunta, jossa Inkerin suomensukuisella väestöllä olisi oma kansallinen edustuksensa. Maakunnan hallituksessa olisi valvottava kansallisen vähemmistön edut,

Inkeriläisten lasten orpokoti Raudussa.
Tätä orpokotia ovat Amerikan Punainen Risti ja Inkerin avustuskomitea vuoroin ylläpitäneet.

4) Inkerin suomensukuiselle väestölle olisi turvattava kansalliset elinehdot itsehallinnon, oikeudenkäytön, taloudellisen, sivistyksellisen ja uskonnollisen elämän aloilla.

5) Kansallisen edustuksen aikaansaamiseksi ja yleensä Inkerin suomensukuisen väestön kansallisen

itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi käytännössä olisi välttämätöntä koota tämä väestö kansallisiksi kunniksi nykyisten kuntien rajoja tarkoituksenmukaisesti muuttelemalla.

6) Kansallisen sivistyselämän piiriin kuuluvissa asioissa olisi Inkerin kansallisella edustuksella, jota tähän tarkotukseen sopivalla tavalla lisättäisiin, ratkaiseva lainsäädäntövalta Inkerin Maapäivien nimellä ja hoitaisi näitä asioita vakinainen hallinnollinen elin, jonka jäsenet asetettaisiin Inkerin Maapäivillä.

7) Sitä paitsi on kaikille Inkerin kansalaisille, jotka vainoja ja sotaa paeten ovat poistuneet kotiseudultaan, turvattava esteetön paluu kotiin ja henkilöllinen koskemattomuus ynnä omaisuuden palauttaminen, ryöstöjen ja hävitysten korvaaminen.

Vielä tarkemmin määriteltynä käsittäisi Inkerin autonominen alue seuraavat venäläisen Pietarin läänin kunnat:

a) Pähkinälinnan kihlakunnasta: Miikkulaisten, Matoksin, Toksovan, Rääpyvän, Kelton, Markkovan ja Shapkin;

b) Pietarin kihlakunnasta: Korkeamäen, Lempaalan, Kuivaisien, Haapakankaan, Vartiamäen, Valkeasaaren ja Lahden;

c) Tsarskojeselon kihlakunnasta: Hatsinan, Skuoritsan, Venjoen, Koussulan, Tärölän, Mosinan, Tuutarin ja Inkerin;

d) Pietarhovin kihlakunnasta: Kupanitsan, Sunkuran, Papinkonnun, Rampovan, ja Hevaan;

e) Jaaman kihlakunnasta: Narovan, Soikkolan ja Kattilan.

Inkerin itsehallinto-ohjelmalle on bolshevikivastai-

sen taistelun aikana hankittu erinäisten venäläisten ryhmien m.m. Pariisissa työskennelleen perustavan kokouksen ryhmän ja sosialivallankumouksellisen puolueen kannatus, mutta epämääräistä on rakentaa mitään sen mahdollisuuden varaan, että joku ryhmä pääsisi valtaan Venäjällä.

Se, mikä vaikeuttaa sanomattomasti Inkerin tulevaisuussuunnitelmain laatimista ja on omansa tuomaan toivottomuutta mieliin näitä suunnitelmia laatiessa, on Pietarin kaupungin kysymys.

Kuinka voidaan ajatella Inkerille maakunta-autonomiaa, kun sen sydämessä on Pietari, Venäjän pääkaupunki, miljoonaisine asukaslukuineen? Eihän Suomi ajattele Pietarin valtausta ja Inkerin liittämistä itseensä. Eikä Venäjä saata luopua Pietarista, ainoasta tiestään Itämerelle.

Tyydyttävin ja mahdollinenkin ratkaisu olisi se, että Pietarin kaupunki, nyt kun Venäjän valta jo on heikentynyt, lakkautettaisiin olemasta venäläisen imperialismin tukikohtana, että se julistettaisiin kansainväliseksi vapaaksi kauppakaupungiksi. Tälle ajatukselle ja sen toteuttamiselle pitäisi Itämeren sekä Skandinavian valtioiden antaa kannatuksensa. Luulisihan olevan selvää, mikä uhka näiden olemassaololta lakkaisi, kun Pietari ei enää olisi venäläisen imperialismin tukikohta, ja eikö ole ilman muuta selvää, millaiset taloudelliset mahdollisuudet tällöin avautuisivat Itämeren ja Venäjän kaupalle. Ja Inkerin suomalaisen väestön elinehdot tulisivat täten turvatuiksi, reunavaltio-ketjuun liittyisi Suomen ja Viron maitse yhteenliittävä rengas. Silloin umpeutuisi tuo ketju Mustasta merestä Jäämereen.

Pakolaisia rajalla kotiinlähdössä.
Koti-ikävä on pakottanut paljon inkeriläisiä pakolaisia kotiinpaluuta yrittämään, vaikka palanneet ovat monesti tyrmään vuosimääriksi joutuneet.

Tälle ajatukselle koetettiin, kenties ei täysin pontevasti eikä näin tehostetussa muodossa, hankkia kannatusta Inkerin vapaustaistelun vuosina, mutta heikoksi tuo kannatus jäi.

Raukeamaan sitä ei ole jätettävä. Se on liian suurimerkityksellinen ja tärkeä ajatus niin Inkerin pelastukselle kuin Suomen tulevaisuuden mahdollisuuksille.

Kuinka Inkerille nyt kävi, se on koettu.

Inkeri sai Tarton rauhassa vain »kulttuuriautonomia»-vakuutuksen, tarkemmin määrittelemättömän, jolla kyllä olisi merkitystä, joka kyllä merkitsisi suurta askelta eteenpäin Inkerin suomalaisen väestön elinehtojen turvaamisessa, jos sitä toteutettaisiin. Mutta tähän asti, sitten mainittujen vakuutusten antamisen, on Inkeri kärsinyt vain sortoa ja kurjuutta.

Inkerin toiveita.

Lähin, mitä Inkeri Suomelta odottaa on, ettei tämä heimoside, joka on näinä kovan kohtalon vuosina paljon lujittunut, enää entisekseen laukeaisi. Ettei tulisi sitä aikaa, ettei se palaisi, se aika, jolloin Suomi ei mitään Inkeristä tietänyt. Itkuisin silmin katsoo Inkeri näihin kärsimyksen vuosiin, murtunein sydämin se osattomuutensa tuntee, mutta Suomen itsenäistymisessä, Suomen vapauden päivän koitossa, on Inkeri nähnyt suuren aamunsa sarastuksen.

Ennen kaikkea luottaa Inkeri, että kun sille se päivä koittaa, jolloin se voi käydä toteuttamaan vähintä oikeuttansa, kansallista itsehallintoansa, että sille sinä päivänä alettaisiin täältä käsin apua antaa. Kulttuuriyhteys Inkerin kanssa on saatava lujaksi, sitä yhteyttä on alettava ylläpitää ja vakavasti vaalia. Suomalaisen sydän ei saa enää kylmetä rajantakaiselle heimokohtalolle, se ei saa enää olla tylysti, liikkumatta, tylyydet kärsineelle, vieraassa orjuudessa vuosisadoin huoanneelle heimokansalle. Kera kärsivän ja katoavan Inkerin kansan katoo paljon Suomen suuren heimon kalleinta. Pitää alkaa jo tuntua suomalaisesta niinkuin vietäisiin osa hänen sydäntään, kun vieraan kotkan kynnet Inkeriin iskeytyvät.

Niin vähän kuin Inkeri on saanutkin turvaa ja tukea venäläisen vallan sortaman, mutta omaa elämätään elävän entisen Suomen taholta, niin täydesti kuin se on ollutkin unohduksissa ja vain omine vähäisine voimineen saanut elämästään taistella, niin sittenkin on Suomi ehdottomasti ollut se mahti, joka Inkeriä on

liepeillään kantanut ja tietämättään ja tahtomattaankin sille elämän lämmön huokunut.

Kun nyt Suomi on katkaissut kahleensa ja itsenäiseksi valtakunnaksi ylennyt, niin on Inkerikin oikein älynnyt, mistä pelastusta on odotettava. Näinä aikoina on Inkerin kansa sitä alkanut Suomesta käsin tulevaksi toivoa, näinä aikoina on inkeriläisiin alkanut eläytyä se luottamus, joka ei ole suinkaan sammunut, vaikka Inkeri on jo pettyäkin saanut ja saanut odottaa ja raskaasti kärsiä. Ilman itsenäistä Suomea ei Inkerin kysymys olisi näinä vuosina esille noussut. Itsenäisestä Suomesta toivoo Inkeri puoltajaa oikeuksillensa, uhkaa sortajillensa, tukea ja turvaa ylivoimaisessa ja epätoivoisessa taistelussaan.

Siitä hetkestä, jolloin Inkerin kansan ja maan kohtalo on astunut kuuluviin ja nähtäviin, ja vaatii ratkaisuaan, siitä hetkestä on tuon Inkerin suurimpana suojana nyt ja vastaisuudessa Suomen valtakunnan itsenäisyys.

Mutta jäädessään sinne rajan taakse miljoonaväkisen Pietarin liepeille huokaamaan, tahtoisi se yhä uudelleen ja uudelleen — muistuttaa siitä —, että Inkeri on muinoin ollut sitä samaa seutua, missä Kalevan kantelo helkki, missä Kullervon synkkä tarina syntyi, samat suomalaiset mahdit on Inkeri palvonut vuosisadoin suomalaisen kielen ja mielen etumaisena vartiona seistessään ja viimeisinä kovan kohtalon vuosina kantanut raskaimmat uhrit idän vaaraa vastassa ollessaan. Tänään ja tällä hetkellä on tuo muistutus niin hätähuutoinen, sillä Inkerin tunnolla ja sydämellä on vain pelkkää pettymystä. Ja se käsi, jonka Inkeri tahtoisi ojentaa Suomelle kiitollisuuden tuntein ja heimoavun pyyn-

nöin, on rento, sitä kylmää kuin kuolevan kättä. Inkerin mieli on masennuksissa siksi, että se tuntee ehommin kuin ennen, tuntee, mitä on jäädä yksin ja jäädä hätään. Sorrossa ja petoksessa, orjuudessa ja kauhussa huokaa Inkeri — pimeää elää, kurjuutta kärsii, eikä enää oikein jaksa kertoa, kuinka se luotti ja kuinka se pettyi. Yhtä sitkeä ja suomalainen se tahtoisi olla edelleen kuin ennen, eikä olisi Inkerille suurempaa riemua, kuin että se vapautuksensa päivän suomalaisten heimojen yhdyntäaamun sarastuksessa näkisi. Eihän mikään aamu voi sille kirkkaampana silmiin siintää, eihän mikään hetki voi siitä onnellisemmalta näyttää. Sille hetkelle se kärsii ja kestää. Sille se elää.

Gustav Suits nimittää Viroaan Tuulimaaksi, sillä yli Viron alavan maan ovat puhaltaneet ainaisesti kovan kohtalon tuulet. Inkerissä on paljon hautuumaita, — tänä hetkenä on sen kohtalo kuin hautuumaakohtalo. Mikä ei vielä ole tuhoutunut, autioitunut ja raunioitunut, se elää ristiinnaulitun elämää.

Siitä inkeriläisestä, joka Inkeriään hartaasti rakastaa, tuntuu siksi juuri, kesken kärsimyksienkin, kuin Inkerin kärsimys olisi ristiinnaulitun kärsintää, kuin olisi tulossa ylösnousemuksen aamu yli hautuumaan ja raunioiden, kuin se sittenkin valkenisi, tulisi päivä jälkeen yön. Siihen ylösnousemuksen aamuun olisi kestettävä. Pitäisi jaksaa rukoilla, että se kohta koittaisi, pitäisi jaksaa uskoa, että se sittenkin kerran koittaa.

INKERINMAAN KARTTA.

TILATKAA

NUORISON LEHTI!

Kotikasvatusyhdistys on pannut alulle suuren uuden hankkeen, ryhtyen vuoden 1923 alusta julkaisemaan kerran viikossa ilmestyvää

NUORISON LEHTEÄ

joka 8 isokokoista sivua sisältävänä ja hyvin monipuolisena omistetaan kokonaan nuorisolle ja sen harrastuksille. Lehti tulee sisältämään kaunokirjallista lukemista, kertomuksia, runoja, novelleja, kirjoituksia kotiopinnoista, kirjallisuudesta, itsekasvatuksesta, kaikenlaisista nuorisoliikkeistä, kuvauksia tieteen ja taiteen saavutuksista, teollisuudesta, maanviljelyksestä, kotitaloudesta jne. Lehti tulee olemaan runsaasti kuvitettu ja painettu kaksivärisenä.

Lehti maksaa **35 mk. vuosikerta.**

Yksi lehden numero kuussa omistetaan pääasiassa varhaisnuorisolle ja jatkokurssilaisille, ja voi sen tilata erikseenkin nimellä *Nuorison Lehden varhaisnuoriso-numero* ja maksaa se 12 mk. vuodessa.

NUORISON LEHTEÄ ja sen *varhaisnuoriso-numeroa* saa tilata lukuisilta asiamiehiltämme, jokaisesta postitoimistosta sekä suoraan

Kodin Konttorista,
Hietalahdenranta 17 - Helsinki.

Ryhtykää *Nuorison Lehden asiamieheksi* ja pyytäkää lehden konttorista tilauslistoja. Hyvät asiamiesehdot!

Tilatkaa Nuorison Lehti!

Hinta 8: –